

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Vliv změny rozpočtového určení daní na hospodaření obce

The Impact of Changes in Budgetary Assignment of Tax Revenues on
Financial Management of Municipality

Student: Ivana Štiková

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2009

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně.
Přílohu č.3 danou mi k dispozici, jsem samostatně doplnila“.

V Šumperku dne 7. května 2009

.....
Ivana Štiková

Poděkování

Na tomto místě děkuji doc. Ing. Petru Tománkovi, CSc. za odborné vedení, cenné rady a podnětné připomínky.

Ivana Štiková

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY A JEJICH HOSPODAŘENÍ.....	2
2.1	Obec	2
2.1.1	Působnost obce	3
2.1.2	Orgány obce	4
2.2	Rozpočet ÚSC	5
2.2.1	Rozpočtová skladba.....	6
2.2.2	Rozpočtový proces	6
2.2.3	Příjmy a výdaje rozpočtu.....	8
2.2.4	Druhy příjmů rozpočtu	9
2.3	Rozpočtové určení daní	11
2.3.1	Novela zákona o rozpočtovém určení daní	13
2.3.2	Vývoj daňových příjmů v obcích ČR.....	14
3	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE.....	19
3.1	Obec Jedlí.....	19
3.2	Rozpočty obce Jedlí	21
3.3	Analýza příjmů obce v letech 2004 - 2008	24
3.4	Daňové příjmy obce v letech 2004 - 2008	27
4	DOPAD ZMĚNY ROZPOČTOVÉHO URČENÍ DANÍ NA HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ OBCE.....	33
4.1	Obec Maletín	33
4.2	Daňové příjmy obce Maletín v letech 2007 – 2008	34
4.3	Obec Kolšov	39
4.4	Daňové příjmy obce Kolšov v letech 2007 – 2008	40
4.5	Srovnání daňových příjmů hodnocených obcí v letech 2007 – 2008	44
5	ZÁVĚR.....	46
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	
	SEZNAM ZKRATEK	
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
	SEZNAM PŘÍLOH	
	PŘÍLOHY	

1 ÚVOD

Vznik obcí na území České republiky (ČR) je datován od roku 1990 a současně také spojen se zánikem místních národních výborů. Obce se staly základem územní samosprávy. Od 1. ledna 2000 dochází ke vzniku 14 samosprávných krajů. Na území ČR tedy funguje dvoustupňový systém územní samosprávy, kdy základní územní samosprávné celky představují obce a vyšší tvoří kraje.

V současné době existuje asi 6 250 obcí, které vykonávají jak státní správu, tak samosprávu. K tomu aby mohly obce pečovat o všestranný rozvoj svého území, potřeby svých občanů a dostatečně zabezpečovat veřejné statky, musí mít dostatek finančních prostředků. Nejvýznamnější skupinu běžných příjmů územních rozpočtů představují daňové příjmy. Bakalářská práce je zaměřena na hospodaření územních samosprávných celků a výši daňových příjmů plynoucích do rozpočtu obcí na základě zákona o rozpočtovém určení daní.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část popisuje obecně obce a jejich orgány, zabývá se rozpočtem obce, jeho příjmovou a výdajovou stránkou a rozpočtovým procesem. Dále se zaměřuje na daňové příjmy rozpočtů obcí a jejich způsob přerozdělení ze státního rozpočtu do rozpočtů obcí ovlivněný novelou zákona o rozpočtovém určení daní (RUD) účinnou od 1. ledna 2008. Praktická část v první části zachycuje vývoj sdílených i svěřených daňových příjmů v obcích ČR v letech 2004 – 2008, následně je zaměřena na obec Jedlí, analýzu hospodaření v letech 2004 – 2008 a vývoj sdílených i svěřených daňových příjmů v tomto období. Dopad změny rozpočtového určení daní je konkretizován na příkladu obcí Jedlí, Kolšov a Maletín náležících dle počtu obyvatel do jedné velikostní kategorie.

Cílem bakalářské práce je zjistit jak změna zákona o rozpočtovém určení daní ovlivnila výši sdílených daňových příjmů vybraných obcí a zhodnotit vliv nově uplatňovaných kritérií pro rozdělení sdílených daňových příjmů.

Práce je založena na analýze hospodaření obce Jedlí v letech 2004 – 2008 a na srovnávání jednotlivých sdílených daňových příjmů vybraných obcí v letech 2007 – 2008 s ohledem na jejich rozlohu a počet obyvatel.

2 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÉ CELKY A JEJICH HOSPODAŘENÍ

Územní samosprávné celky představují územní společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu. Jsou veřejnoprávními korporacemi, mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.

Územní samospráva představuje samostatné spravování věcí veřejných na území menším než je stát a je vymezena Ústavou ČR. Je reprezentantem společenství občanů a jejich zájmů, reprezentantem demokratického systému, kde rozhodování je založeno na nepřímé veřejné volbě. Je odpovědná za zabezpečování veřejných statků a tvorbu podmínek pro sociálně ekonomický rozvoj daného území. Územní samospráva koordinuje vztahy na úrovni obec – stát, obec – kraj, kraj – stát a může plnit funkci vykonavatele rozhodnutí státu.

2.1 Obec

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec jako veřejnoprávní korporace má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Pečuje o rozvoj svého území i potřeby občanů a chrání veřejný zájem.

Obec je vymezena zákonem o obcích č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Postavení obce je stále významnější především díky decentralizaci kompetencí a odpovědnosti při zabezpečování veřejných statků pro obyvatelstvo ze státu na územní samosprávu.

Zákonem o obcích jsou definovány obce, města, obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností, statutární města a hlavní město Praha. Obec splňující podmínku počtu alespoň 3 000 obyvatel se může stát městem v případě, že tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností zabezpečují výkon státní správy ve svém správním obvodu a to nad rámec přenesené působnosti náležící ostatním obcím. Zvláštní postavení mají statutární města, která mohou svá území rozčlenit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy. Postavení hlavního města Prahy upravuje zákon č. 131/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Obce mohou mít a užívat vlastní symboly a to znak obce, prapor obce a razítko obce.

2.1.1 Působnost obce

Působnost (pravomoc) obce je charakterizována jako okruh svěřených úkolů, které obec může sama regulovat. Obec spravuje své záležitosti samostatně, v samostatné působnosti. V případech kdy vykonává i státní správu, hovoříme o výkonu přenesené působnosti.

Samostatná působnost

V samostatné působnosti má obec právo samostatně rozhodovat v oblastech veřejné správy kam patří zajišťování veřejných statků pro své občany, rozhodování o způsobu jejich zabezpečování a financování, o hospodaření s finančními prostředky v rámci svého rozpočtu. V rámci celkového rozvoje obce rozhoduje o vytváření podmínek pro podnikání, pro vytváření dalších pracovních míst v rámci svého územního obvodu. Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí zákony a právními předpisy.

Mezi nedílné součásti samostatné působnosti patří sestavování a schvalování rozpočtu a rozpočtových opatření, závěrečného účtu obce, vydávání obecně závazných vyhlášek, které musí být v souladu se zákony a ostatními obecně závaznými předpisy, zřizování i rušení příspěvkových organizací a organizačních složek obce včetně schvalování jejich zřizovacích listin, zakládání nebo rušení právnických osob a schvalování jejich zakladatelských listin, smluv a stanov, rozhodování o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce, schvalování programu rozvoje obce a územně plánovací dokumentace atd.

V pravomoci obce je dále rozhodování o majetkových záležitostech jako je hospodaření s obecním majetkem, rozhodování o nabytí a převodu nemovitostí včetně bytů a nebytových prostor, o zastavení movitých či nemovitých věcí a zřízení věcného břemene, rozhodování o uzavření smlouvy o přijetí úvěru nebo půjčky, převzetí dluhu, poskytnutí dotace, rozhodování o prominutí pohledávek, vydávání komunálních dluhopisů atd.

Přenesená působnost

Přenesenou působností rozumíme výkon státní správy delegované státem prostřednictvím zákona na orgány územních samosprávných celků.

Pro výkon přenesené působnosti rozlišujeme podle rozsahu přenesení státní správy různé kategorie obcí a to obec, obec s matričním úřadem, obec se stavebním úřadem, obec s pověřeným obecním úřadem a obec s rozšířenou působností.

Přenesenou působnost zajišťují obce ve věcech, které stanoví zvláštní zákon v základním rozsahu pro svůj správní obvod vymezený vyhláškou.

2.1.2 Orgány obce

Zákon o obcích vymezuje jako základní orgány obce zastupitelstvo obce (ZO), radu obce (RO), starostu a jeho zástupce, obecní úřad, výbory a komise.

Zastupitelstvo obce je kolektivní volený orgán, jeho funkční období je čtyřleté. Má rozhodující rozhodovací pravomoci. Z řad svých členů volí starostu, místostarostu a členy RO. Počet členů ZO závisí na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce (viz tab. č.2.1).

Tab. 2.1 Počet členů zastupitelstva obce daný počtem obyvatel na území obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
do 500	5 až 15
501 až 3 000	7 až 15
3001 až 10 000	11 až 25
10 001 až 50 000	15 až 35
50 001 až 150 000	25 až 45
150 001 a více	35 až 55

Pramen: Vlastní zpracování, dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

ZO se schází nejméně jedenkrát za tři měsíce a jeho zasedání jsou veřejná. Svolává a řídí je starosta obce. ZO je usnášeníschopné v případě, že je přítomna nadpoloviční většina jeho členů. Zřizuje povinně finanční a kontrolní výbor a v případě, že v obci žije alespoň 10 % občanů jiné než české národnosti, také výbor pro národnostní menšiny.

Rada obce je výkonným orgánem, její jednání jsou neveřejná. V samostatné působnosti podléhá ZO, v rámci přenesené působnosti obce rozhoduje na základě zákona. RO je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy. Počet členů RO je lichý, může být 5 – 11 členů, ale nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů ZO. RO se nevolí, má-li ZO méně než 15 členů.

RO připravuje návrhy pro jednání ZO, zabezpečuje plnění usnesení ZO, vydává nařízení obce v přenesené působnosti atd. Jako své iniciativní a poradní orgány zřizuje komise.

Starosta je představitelem obce, zastupuje obec navenek. Připravuje, svolává a řídí schůze RO, svolává ZO, odpovídá za objednání a provedení auditu hospodaření obce, jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu. Starostu v jeho nepřítomnosti zastupuje místostarosta.

Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti související se samosprávností i přenesenou působností obce. Plní úkoly ZO, RO a pomáhá výborům a komisím v jejich

činnosti v rámci samostatné působnosti. Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník, pokud je funkce zřízena a zaměstnanci obce. Je řízen starostou obce.

2.2 Rozpočet ÚSC

Základem finančního hospodaření územně samosprávných celků je rozpočet. Představuje decentralizovaný peněžní fond, který se tvoří, rozděluje a používá na principu nenávratnosti, nedobrovolnosti a neekvivalence. Je důležitým finančním plánem, podle kterého se v daném rozpočtovém období hospodář a nástrojem financování potřeb veřejného sektoru.

Rozpočty ÚSC jsou důležitým článkem v soustavě veřejných rozpočtů v ČR. Zahrnují rozpočty obcí (obce, města a městysy), rozpočty krajů, rozpočty dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti. Spolu se státním rozpočtem a rozpočty státních fondů tvoří určitou propojenou soustavu.

Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud neprobíhají mimo rozpočet. Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích a sdružených prostředků. Podnikatelské činnosti obce se sledují účetně mimo rozpočet, jejich výsledky hospodaření se promítají do rozpočtu až ke konci daného rozpočtového období.

Finanční hospodaření ÚSC vymezuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Hospodaření ÚSC probíhá v souladu se schváleným rozpočtem na rozpočtový rok, který je shodný s rokem kalendářním a jehož zpracování vychází z rozpočtového výhledu. Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný tzn., že příjmy rozpočtu jsou rozpočtovány ve stejné výši jako výdaje rozpočtu. Může být schválen rovněž jako přebytkový, kdy příjmy jsou vyšší než výdaje rozpočtu a jsou určeny ke splácení úvěrů z předchozích let nebo k využití až v následujících letech. Rozpočet může být schválen jako schodkový v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let nebo z návratných zdrojů, kterými mohou být např. půjčka nebo úvěr.

Běžný rozpočet je bilance běžných příjmů a běžných výdajů, z nichž většina se pravidelně každoročně opakuje a vztahuje se k rozpočtovému roku. Kapitálový rozpočet zachycuje příjmy na financování investičních potřeb, které jsou jednorázové, neopakovatelné a týkají se delšího období. Příjmy a výdaje územního rozpočtu se třídí podle závazné rozpočtové skladby.

2.2.1 Rozpočtová skladba

Rozpočet je zpracován v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanovuje vyhláška Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.

Orgány ÚSC projednávají rozpočet při jeho schvalování v třídění podle rozpočtové skladby tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se mají povinně řídit výkonné orgány ÚSC při hospodaření podle rozpočtu, právnické osoby zřízené nebo založené v působnosti ÚSC při svém hospodaření a další osoby, které mají být příjemci dotací nebo příspěvků z rozpočtu.

Rozpočtová skladba třídí příjmy a výdaje z hlediska odpovědnostního, druhového, odvětvového a konsolidačního.

Hledisko odpovědnostní se využívá u státního rozpočtu, pro obce a kraje je nepovinné.

Druhové třídění je základním systémem třídění v rozpočtové skladbě. Týká se všech peněžních operací a třídí se do tří základních okruhů tj. příjmy, výdaje a financování. Příjmy se dělí na dvě základní podskupiny a to vlastní příjmy a přijaté dotace a ty se dále rozdělují do čtyř tříd na tzv. daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace. Druhové třídění využívá čtyřmístný číselný kód, kterým umožňuje odlišit třídy, seskupení položek, podseskupení položek a jednotlivé položky.

Odvětvové hledisko třídí finanční prostředky podle účelu na který jsou určeny. Podle účelu se rozlišují všechny výdajové operace a z příjmů pouze nedaňové a kapitálové příjmy. Odvětvové třídění využívá čtyřmístný kód třídění, kterým odlišuje rozpočtové skupiny, oddíly, pododdíly a paragrafy.

Konsolidační hledisko umožňuje vyloučit duplicity na základě interních transferů mezi fondy a na straně příjmů i výdajů vylučuje peněžní převody mezi fondy a rozpočtem, mezi zřizovatelem a organizační složkou a mezi veřejnými rozpočty různých úrovní.

2.2.2 Rozpočtový proces

Rozpočtové období na úrovni územní samosprávy trvá jeden rok a je shodné s kalendářním rokem. Rozpočtový proces představující několik etap je delší, zahrnuje dobu 1,5 – 2 roky. Do rozpočtového procesu řadíme sestavení návrhu rozpočtu, jeho projednání a schválení, plnění a kontrolu.

Návrh rozpočtu na běžný kalendářní rok se sestavuje do 31.12. předchozího roku. Pokud není rozpočet schválen v tomto termínu, řídí se rozpočtové hospodaření obce v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria. Pravidla rozpočtového provizoria

stanoví zastupitelstvo obce. Rozpočtové provizorium je zpravidla stanoveno ve výši 1/12 čerpání rozpočtu minulého roku na každý měsíc až do doby schválení rozpočtu. Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

Při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu, který se sestavuje na dobu 2 až 5 let. Rozpočtový výhled se sestavuje na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků a obsahuje souhrnné údaje o příjmech a výdajích, zohledňuje zejména dlouhodobé závazky a pohledávky i finanční zdroje dlouhodobých záměrů obce. Musí být stejně jako rozpočet schválen zastupitelstvem obce.

Návrh rozpočtu zpracovává finanční výbor obce a zveřejňuje se na úřední desce nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu obce. Po schválení rozpočtu v zastupitelstvu obce se provádí jeho rozpis a to podle rozpočtové skladby stanovené vyhláškou Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Do schváleného rozpočtu obce je možné zahrnout pouze dotace, které jsou rozpočtované ve výdajích schváleného státního rozpočtu. Nelze rozpočtovat příslib dotace. Účelové dotace, které obec obdrží ze státního rozpočtu je nutné označit příslušným účelovým znakem jak v rozpočtu tak v účetnictví a umožnit tak oddělené vyúčtování skutečných příjmů a výdajů.

Schválený rozpočet může být na základě skutečností, které ovlivňují v průběhu roku plnění rozpočtu změněn. Změny rozpočtu jsou prováděny rozpočtovými opatřeními evidovanými v časové posloupnosti. Rozpočtová opatření jsou prováděna průběžně, aby nedocházelo k čerpání finančních prostředků, které nejsou kryty rozpočtem a to v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, jejíž plnění zajišťuje „Kontrolní řád“ schválený zastupitelstvem obce. Kontrolní systém zahrnuje veřejnoprávní kontrolu a vnitřní kontrolní systém.

Úpravy rozpočtu schvaluje zastupitelstvo obce, které může pověřit k provádění rozpočtových opatření radu obce, případně starostu obce, v obcích kde není rada ustanovena. Rozpočtovým opatřením je:

- přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje vzájemně ovlivňují a nemění se jejich celkový objem,
- použití nových, nepředvídaných příjmů k úhradě nových výdajů, kdy se celkový objem rozpočtu zvyšuje,
- vázání rozpočtovaných výdajů v případě neplnění rozpočtových příjmů, tímto opatřením se objem rozpočtu snižuje.

Údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů se po skončení roku zpracovávají do závěrečného účtu, který dále zahrnuje tvorbu a použití fondů, údaje o zřízených právnických osobách, vyúčtování finančních vztahů vůči státnímu rozpočtu, rozpočtu krajů a zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok. Návrh závěrečného účtu musí být zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním na úřední desce. Zastupitelstvo obce schvaluje závěrečný účet vyjádřením souhlasu a to bez výhrad, nebo s výhradami, kdy přijímá opatření k nápravě zjištěných chyb a nedostatků.

2.2.3 Příjmy a výdaje rozpočtu

Příjmy rozpočtu jsou základním zdrojem financování potřeb veřejného sektoru. Obecně by příjmy rozpočtu obcí měly být dostatečně výnosné k zajištění jejich finanční soběstačnosti, do jisté míry závislé na jejich aktivitě, plánovatelné a administrativně nenáročné na správu i výběr a rovnoměrně rozloženy tak, aby zabezpečovaly veřejné statky bez větších rozdílů mezi obcemi. Představují veškeré nenávratně inkasované prostředky a nezahrnují ty přijaté prostředky, které si územní rozpočet půjčuje ke krytí svých výdajů.

Příjmy rozpočtu obce tvoří příjmy z vlastního majetku, z výsledků vlastní hospodářské činnosti případně z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle zákona příjmem obce, která organizaci zřídila, příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonu státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních právních předpisů, výnosy z místních poplatků, výnosy daní nebo podíly na nich, dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů, dotace z rozpočtu kraje, prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce, přijaté peněžité dary a příspěvky či jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

Rozhodující část výdajů rozpočtů obce tvoří výdaje na zabezpečení veřejných statků. Můžeme je rozdělit na běžné, tj. každoročně se opakující v rozpočtovém období a kapitálové, tj. jednorázové, neopakující se, které slouží k financování investičních potřeb. Mezi nejpodstatnější patří závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj, výdaje spojené s výkonem státní správy, závazky vyplývající z uzavřených smluvních vztahů v rámci jejího hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů, výdaje na

podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec, jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

2.2.4 Druhy příjmů rozpočtu

Příjmy rozpočtu obce rozdělujeme na příjmy vlastní a přijaté dotace. Největší skupinu tvoří příjmy vlastní, které se dále člení na běžné a kapitálové. Běžné příjmy jsou určeny k financování běžných, každoročně se opakujících výdajů a většinou se pravidelně opakují. Kapitálové příjmy naopak nepředstavují pravidelný příjem rozpočtu obce. Běžné příjmy dělíme na příjmy daňové a nedaňové.

Daňové příjmy patří do skupiny nenávratných vlastních příjmů, představují nejvýznamnější skupinu běžných příjmů územních rozpočtů a tvoří rozhodující zdroje hospodaření obce. Daň je obvykle definována jako povinná, zákonem uložená platba do veřejného rozpočtu, která je neúčelová, neekvivalentní, nenávratná, která se pravidelně opakuje [1]. Dle typu rozdělujeme daně na daně majetkové, daně z příjmů a spotřební daně. Druhy daní a jejich způsob rozdělení do územních rozpočtů vymezuje zvláštní zákon, v ČR je to zákon o rozpočtovém určení daní. V případě, že daňový výnos plyne celý do rozpočtu obce, jedná se o **daně svěřené**. Mezi daně svěřené zařazujeme **daň z příjmu právnických osob, kdy právnickou osobou je obec** a **daň z nemovitostí**. V případě první jmenované daně má obec pouze povinnost formou daňového přiznání vykázat zjištěnou daňovou povinnost správci daně, tuto ale neodvádí do státního rozpočtu, ale zůstává příjmem obce. Daň z nemovitostí je typem majetkové daně a je výlučným příjmem obcí. Skládá se z daně z pozemků a daně ze staveb a je upravena zvláštním zákonem¹. Z pohledu obcí je tato daň málo výnosná a celkových příjmech obcí představuje malý podíl. Tato daň zvyšuje daňovou pravomoc obce, která je jinak velmi omezená, spíše nulová, obce nemohou ovlivnit výpočet základu daně, sazby, výběr daně, ani její správu. V případě daně z nemovitosti může obec vydáním obecně závazné vyhlášky změnit koeficient pro stanovení daně z nemovitosti a tím ovlivnit výslednou sazbu daně a následně i daňový výnos. Zákon umožňuje jak zvýšení koeficientu o jednu kategorii, tak snížení o jednu až tři kategorie.

Pokud je zákonem stanoven podíl na celostátně vybíraných daních, který je příjmem rozpočtu obce, označujeme je pojmem **daně sdílené**. O tyto daně se dělí státní rozpočet s rozpočty jednotlivých stupňů územní samosprávy. Podíly na výnosu sdílených daní se určují

¹Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů

např. podle počtu obyvatel obce k celostátnímu počtu obyvatel, ale existují i jiné způsoby, které jejich výši ovlivňují. Daňová pravomoc územní samosprávy je tedy značně omezená. Nejvýnosnějšími daněmi územních rozpočtů jsou daně z příjmů. Mezi daně sdílené plynoucí do rozpočtu obcí patří **daň z příjmů fyzických osob** a **daň z příjmů právnických osob** (s výjimkou, kdy právnickou osobou je obec). Předmětem daně z příjmu fyzických osob jsou všechny druhy příjmů, včetně příjmů kapitálové povahy jako např. dividendy, úroky apod., peněžní i nepeněžní příjmy, vyjma příjmů, které nejsou předmětem daně nebo jsou osvobozeny od placení daně [3]. Výše daně je závislá na velikosti příjmu poplatníka daně, tj. na velikosti základu daně, ze kterého se daň vypočítává, a na sazbě daně. Na výši základu daně mají vliv odpočitatelné položky a stanovená výše nezdánitelného minima. Výši daně ovlivňuje také osvobození od placení daně.

U některých druhů příjmů se uplatňují zvláštní sazby daně – daně vybírané srážkou. Předmětem daně z příjmu právnických osob je zisk a kapitálové výnosy. V případě této daně se využívá jedna lineární sazba daně. Sazby daně z příjmů a odpočitatelné položky jsou novelizací zákona o daních z příjmů každoročně upravovány. Právě u daně z příjmů právnických osob je v posledních letech sazba daně snižována. Mezi sdílené daně plynoucí do rozpočtů obcí patří od roku 2001 **daň z přidané hodnoty**. Tato daň jako jediná je typem spotřební daně zdaňující spotřebu zboží a služeb.

Daňové příjmy rozpočtu obce zahrnují:

- a) *daně svěřené*,
- b) *daně sdílené* (Obec získává podíl z těchto daní podle zvláštního zákona² (blíže kap. 2.3.1).),
- c) *poplatky*,
 - místní poplatky a jejich pravidla pro výběr stanovuje obec obecně závaznou vyhláškou. Obec může uplatnit až 9 druhů místních poplatků, kterými jsou poplatek ze psa, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku s možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,

² Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů

- správní poplatky, které jsou vybírány při výkonu přenesené působnosti,
- poplatky spojené s životním prostředím. Patří sem např. poplatek za znečištění ovzduší, poplatek za vypouštění odpadních vod do vod podzemních, poplatek za ukládání odpadu.

Nedaňové příjmy vznikají z vlastní činnosti obce nebo jiných subjektů ve prospěch obce. Patří sem především:

- příjmy z pronájmu a prodeje majetku,
- příjmy od organizací zřízených a založených obcí,
- uživatelské poplatky,
- příjmy sankční povahy,
- převody prostředků z peněžních fondů obce,
- příjmy ze sdružování prostředků,
- dary a výnosy z veřejných sbírek.

Kapitálové příjmy jsou jednorázové a pravidelně se neopakují. Zahrnují příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, z prodeje cenných papírů, z majetkových podílů apod.

Dotace (transfery) jsou obcím poskytovány jednak na financování běžných, pravidelně se opakujících potřeb jako běžné dotace, jednak na financování jednorázových, dlouhodobých potřeb jako kapitálové dotace.

Jiné možné rozdělení dotací je na nárokové dotace, které obec dostává při splnění stanovených kritérií automaticky a na nenárokové dotace, o které obec musí požádat. Tyto dotace lze získat ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtu kraje či z fondů EU.

2.3 Rozpočtové určení daní

Výši daňových příjmů plynoucích do veřejných rozpočtů určuje zákon o rozpočtovém určení daní. Je zákonem, který definuje především hospodářskou a finanční nezávislost územních samosprávných celků na státu, který se vzdává inkasa z některých daní.

Velké rozdíly v daňovém výnosu mezi obcemi si vynutily změnu rozpočtového určení daní. Od roku 2001 se změnil podíl rozpočtů obcí na daních z příjmu a sdílenou daní se stala i daň z přidané hodnoty. Toto daňové určení bylo uzákoněno zákonem č. 243/2000 Sb.,

o rozpočtovém určení daní. Důsledkem bylo více daňových příjmů v obecních rozpočtech a snížení rozdílů mezi obcemi.

Zákon o rozpočtovém určení daní obsahuje dvě hlavní části ve vztahu k územním samosprávám:

1. Stanoví výnos kterých daní plyne územním samosprávným celkům zcela (svěřené daně), a dále určuje procentuelní podíl na výnosu těch daní, jejichž inkaso je rozděleno mezi více veřejných rozpočtů (sdílené daně).
2. Stanoví, jakým způsobem se daňové příjmy určené pro územní samosprávné celky dále přerozdělují mezi konkrétní obce a kraje. Pro tento účel definuje kritéria, podle kterých se provádí výpočet konkrétního podílu.

Od roku 2001 se rozhodujícím kritériem pro rozdělování daňových příjmů obcím stalo **hledisko velikosti obce**, kdy bylo vytvořeno 14 velikostních kategorií obcí, a **hledisko skutečného počtu obyvatel**, což je podíl počtu obyvatel obce na celkovém počtu obyvatel republiky.

Podíl každé obce na sdílených daních je dán poměrem násobku počtu obyvatel k 1. lednu běžného roku a koeficientu velikostní kategorie obce, k součtu těchto násobků všech obcí v České republice. Tyto podíly zveřejňuje Ministerstvo financí České republiky po dohodě s Českým statistickým úřadem vyhláškou, vydanou každoročně s účinností od 1. září běžného roku. Rozdělení obcí do 14 velikostních kategorií podle počtu obyvatel, kde každá z kategorií má přiřazen jeden velikostní koeficient, znázorňuje tab. č. 2.2 (viz příloha č. 1).

Daňové příjmy rozpočtů obcí k 31. 12. 2007 tvořily:

a) daně svěřené,

- daň z nemovitosti,
- daň z příjmů právnických osob, kdy právnickou osobou je obec,

b) daně sdílené,

- podíl na 20,59 % z 60 % celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob z podnikání,
- podíl na 20,59 % celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti,
- podíl na 20,59 % celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob vybírané srážkou,
- podíl na 20,59 % celostátního výnosu daně z příjmu právnických osob,
- podíl na 20,59 % celostátního výnosu daně z přidané hodnoty,

- 30 % výnosu daně z příjmů fyzických osob z podnikání, které mají bydliště na území obce,
- podíl na 1,5 % celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti odpovídající poměru počtu zaměstnaných v obci na celkovém počtu zaměstnaných ve státě.

Jak vyplývá z tabulky rozdíl mezi velikostními koeficienty nejmenších a největších obcí je cca šestinásobný. V případě, že obec dosáhla hraničního počtu obyvatel a přešla do kategorie s vyšším koeficientem, skokově jí v některých případech vzrostly příjmy ze sdílených daní. V opačném případě se příjmy skokově snížily. Obce s počtem obyvatel těsně pod určitou hranicí měly tak mnohem nižší příjmy na obyvatele než obce s počtem obyvatel nad touto hranicí.

Stávající verze zákona o rozpočtovém určení daní, která byla účinná do 31. 12. 2007 byla kritizována z důvodů:

- vysoké váhy koeficientů velikostních kategorií při přerozdělování celkových daňových příjmů obcí,
- velkého rozdílu v koeficientech velikostních kategorií mezi největšími a nejmenšími obcemi,
- skokových přechodů mezi velikostními kategoriemi.

Nutnost úpravy zákona byla zdůrazňována také díky přijetí zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů, který výrazně zasáhl do sazeb sdílených daní (DPH, DPPO, DPFO) a je spojen s očekávaným poklesem daňového výnosu obcí.

2.3.1 Novela zákona o rozpočtovém určení daní

Novela zákona o rozpočtovém určení daní, která byla publikována jako zákon č. 377/2007 Sb. s účinností od 1. ledna 2008 přinesla následující změny:

1. Bylo schváleno zvýšení podílu obcí na sdílených daních z 20,59 % na 21,4 %.
2. Byly upraveny koeficienty velikostních kategorií na tzv. koeficienty postupných přechodů (progresivně klouzavý systém – viz dále).
3. Z výnosu sdílených daní (daného podílem 21,4 % z uvedených daní) se rozdělují mezi obce 3 % a to podle podílu výměry dané obce na celkové výměře republiky.
4. Z výnosu sdílených daní (daného podílem 21,4 % z uvedených daní) se 3 % rozdělují mezi obce podle podílu počtu obyvatel dané obce na celkovém počtu obyvatel republiky (podle prostého počtu obyvatel).

5. Obce jsou rozděleny do 6 velikostních kategorií s koeficienty postupných přechodů dle počtu obyvatel (viz příloha č. 1 tab. 2.3).
6. Z výnosu sdílených daní (daného podílem 21,4 % z uvedených daní) se 94 % rozděluje mezi všechny obce podle počtu obyvatel na základě stanoveného koeficientu (viz příloha č. 1 tab. 2.3).

Koeficienty postupných přechodů odstraňují skokové přechody mezi velikostními kategoriemi, ke kterým docházelo v rámci rozpočtového určení daní do roku 2007. Nově každá libovolně velká obec získá na prvních 300 obyvatel daňové příjmy na základě koeficientu 1, tudíž stanoveným koeficientem se násobí pouze ta část počtu obyvatel obce, která spadá do příslušné kategorie počtu obyvatel. Výjimku tvoří Praha, Brno, Ostrava a Plzeň, kde se tento způsob nepoužije. Propočet násobku postupných přechodů dokládá v příloze č. 1 uvedená tabulka 2.4.

Novela zákona o rozpočtovém určení daní řeší navýšení daňových příjmů obcí a nový způsob rozdělování státem vybíraných daní následovně:

- snižuje velikostní rozdíl v koeficientech mezi největšími a nejmenšími obcemi,
- odstraňuje skokové přechody mezi velikostními kategoriemi obcí,
- zvyšuje podíl obcí na sdílených daních,
- doplňuje kritéria o kritérium celkové výměry obce a prostého počtu obyvatel.

2.3.2 Vývoj daňových příjmů v obcích ČR

Ministerstvo financí stanovuje povinnost územním samosprávným celkům předkládat údaje potřebné pro průběžné hodnocení plnění státního rozpočtu. Obce tyto údaje předkládají prostřednictvím krajů. Údaje o schváleném rozpočtu (případně rozpočtu upraveném) a jeho plnění jsou uváděny ve finančních výkazech Fin 2-12M. Na stránkách Ministerstva financí v subsystému ARIS jsou zpřístupněny informace pro průběžné hodnocení plnění příjmů a výdajů veřejných rozpočtů dle definovaných parametrů výběru.

Následující tabulka vychází z hodnot převzatých v systému ARIS a zachycuje vývoj daní sdílených v obcích České republiky od roku 2004.

Tab. 2.5 Daně sdílené v obcích ČR v letech 2004 – 2008 (v mld. Kč)

	2004	2005	2006	2007	2008	Nárůst 08/07 (v %)
DPFO ze záv.činnosti	23,01	24,66	24,91	27,91	26,51	95,0
DPFO z podnikání	9,86	10,48	7,54	7,26	7,96	109,7
DPFO srážková	1,52	1,30	1,50	1,74	2,19	125,8
Daň z příjmu fyz.os.	34,39	36,44	33,95	36,91	36,66	99,3
DPPO	24,60	27,41	28,34	31,95	38,51	120,6
DPH	36,21	43,20	45,61	48,30	54,77	113,4
Daně sdílené	95,20	107,05	107,90	117,15	129,94	110,9
Tempo růstu	-	12,40%	0,80%	8,60%	10,90%	

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Meziroční srovnání sdílených daňových příjmů ukazuje ve všech sledovaných letech nárůst. Zajímavý je nárůst v r. 2005 o celých 12,4 % a v roce 2008 je výnos sdílených daní o téměř 11 % vyšší než představuje skutečnost roku 2007.

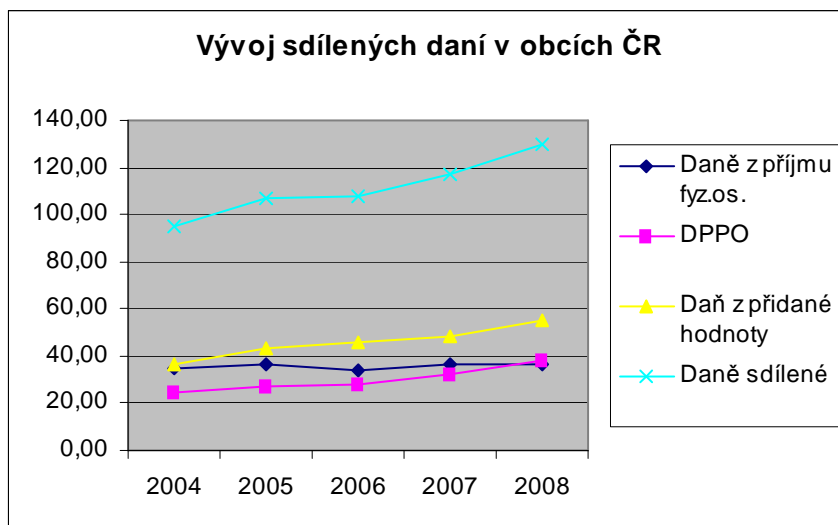
Největší podíl na sdílených daních tvoří daň z přidané hodnoty (DPH), která v roce 2008 vzrostla o 6,5 mld. Kč. Pro srovnání s předcházejícím rokem 2007 se jedná o 13,4 %. Značný podíl a opět stálý nárůst vykazuje daň z příjmu právnických osob (DPPO), zvýšení o 6,56 mld. Kč v roce 2008 představuje v procentuálním vyjádření o 20,6 % vyšší výnos než v roce 2007. Odlišný vývoj je patrný u celkové daně z příjmu fyzických osob (DPFO), která v průběhu sledované časové řady klesá (r. 2006), následně roste a v r. 2008 opět klesá. Jak ukazuje tab.č. 2.5, vývoj jednotlivých složek DPFO je v meziročním srovnání odlišný. Na celkovém výsledku DPFO se podílí růst daně z příjmu fyzických osob srážkové (+25,8 %), daně z příjmu fyzických osob z podnikání (+9,7 %) a pokles daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti (-5 %).

Pokles celkové DPFO o 2,5 mld. Kč v roce 2006 byl způsoben především vlivem uplatňovaného společného zdanění manželů, které působí i na výši výnosu DPFO v roce následujícím, kdy je výnos vyšší o přibližně 0,5 mld. Kč než v roce 2005.

Další pokles DPFO v r. 2008 o necelé 1 % souvisí s reformou veřejných financí schválenou od 1.1.2008. Je zavedena jednotná sazba daně z příjmu fyzických osob ve výši 15 %, která ruší dosud uplatňované sazby 12, 19, 25 a 32 % závislé na výši příjmů, kdy byl uplatňován klouzavě progresivní systém. K daňové úlevě přispívá zvýšení slev na dani na poplatníka, na dítě, vyživovanou manželku (manžela). Společné zdanění manželů se od roku 2008 ruší.

Vývoj sdílených daní v obcích ČR za sledované období zachycuje níže graf č. 2.1.

Graf 2.1 Vývoj sdílených daní v obcích ČR v letech 2004 – 2008
(v mld. Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

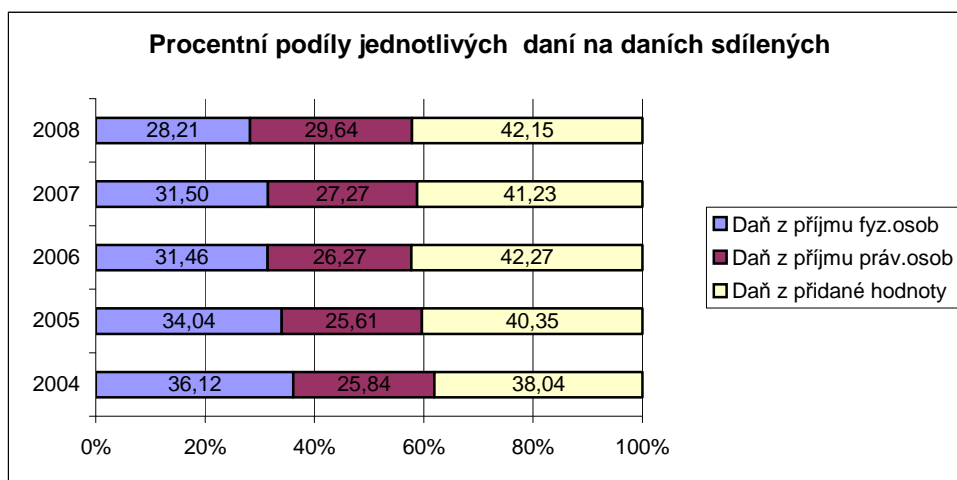
Procentní podíly jednotlivých typů daní na daních sdílených ukazuje tabulka 2.6. Pro přehlednost jsou všechny procentní podíly dále znázorněny v grafu 2.2.

Tab. 2.6 Procentní podíly jednotlivých daní na daních sdílených
v letech 2004 – 2008 (v %)

Typy daní	2004	2005	2006	2007	2008
Daň z příjmu fyz.osob	36,12	34,04	31,46	31,50	28,21
Daň z příjmu práv.osob	25,84	25,61	26,27	27,27	29,64
Daň z přidané hodnoty	38,04	40,35	42,27	41,23	42,15
Daně sdílené	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

**Graf 2.2 Procentní podíly jednotlivých daní na daních sdílených
v letech 2004 – 2008**

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Největší podíl na sdílených daních zaujímá daň z přidané hodnoty, v rámci sledovaného období tvoří zhruba 40 % těchto daní a s výjimkou roku 2007 stále roste. Podíl daně z příjmu právnických osob na celkových sdílených daních se od roku 2004 zvýšil o téměř 4 procentní body a v roce 2008 naplňuje necelých 30 % hodnocených daní. V případě daně z příjmu fyzických osob je vývoj odlišný a od roku 2004 můžeme pozorovat pokles o asi 8 procentních bodů. Podíl DPFO na sdílených daních je asi 28 %, což je hodnota o téměř 1,5 procentních bodů menší než je tomu v případě DPPO.

Vývoj v oblasti svěřených daní v obcích ČR od roku 2004 znázorňuje tab. 2.7.

**Tab. 2.7 Daně svěřené v obcích ČR v letech 2004 – 2008
(v mld. Kč)**

	2004	2005	2006	2007	2008
DPPO za obce	5,98	5,59	5,94	6,18	6,03
Daň z nemovitosti	4,92	4,96	4,97	4,96	5,09
Daně svěřené	10,90	10,55	10,91	11,14	11,12
Tempo růstu	-	-3,20%	3,40%	2,10%	-0,20%

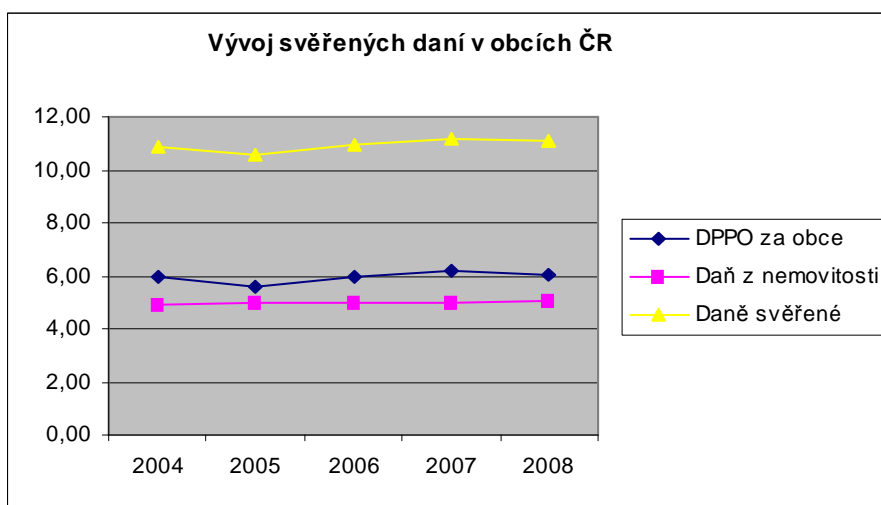
Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Mezi svěřené daně obcí patří daň z příjmu právnických osob za obce a daň z nemovitostí. Meziroční vývoj těchto daní ve sledovaných letech nevykazuje výrazné rozdíly. Roční výše DPPO za obce představuje v příjmech obcí v průměru 6 mld. Kč, i když se o skutečný příjem v tomto případě nejedná.

Daň z nemovitostí je v rámci sledovaných let nejnižší v roce 2004, následující tři roky je výnos této daně téměř stejný. Mírný nárůst v roce 2008 zvýšil příjmy obcí o 0,13 mld. Kč, což představuje zvýšení o 2,6 %. Tento nárůst souvisí s přijetím zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, kterým dochází ke změnám v zákonu o dani z nemovitostí. Uvedeného období se týká ustanovení § 6 odst. 4 zákona o dani z nemovitostí, stanovující hodnoty koeficientu, kterým se násobí základní sazba daně u stavebních pozemků a ustanovení § 11 odst. 3 uvedeného zákona, stanovující hodnoty koeficientu, kterým se násobí základní sazba daně u staveb obytných domů, u ostatních staveb tvořících příslušenství obytných domů a u bytů. Pro přiřazení koeficientu k jednotlivým obcím je rozhodný počet obyvatel obce podle posledního sčítání lidu. Novela zákona mění základní hodnoty koeficientů pouze pro obce do 1 000 obyvatel, kterým je v obou případech hodnota „1“ [6].

Pro přehlednost je vývoj svěřených daní zachycen v grafu 2.3.

**Graf 2.3 Vývoj svěřených daní v obcích ČR
v letech 2004 – 2008 (v mld. Kč)**

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE

Následující kapitola je zaměřena na charakteristiku obce, jak z historického, tak ze současného pohledu. Porovnává vývoj rozpočtů obce Jedlí ve sledovaném období a dotýká se částečně zadluženosti obce. Další část práce je zaměřena na vývoj celkových příjmů obce z pohledu jednotlivých tříd včetně popisu možných zdrojů financování obce. Více detailně je popsána oblast daňových příjmů a vývoj od roku 2004 po současnost, kde je charakteristika jednotlivých daní rozdělena na oblast daní sdílených a svěřených.

3.1 Obec Jedlí

Území obce Jedlí je součástí Zábřežské vrchoviny, která náleží do oblasti České vysočiny. Celý jedelský region je součástí Přírodního parku Březná. Obec Jedlí se nachází v Olomouckém kraji, severozápadně od okresního města Šumperk ve vzdálenosti asi 20 km. Na území obce se nachází památkově chráněné objekty, dochované objekty původní lidové architektury i památky místního významu. Je navrhována na vyhlášení památkové zóny nebo rezervace.

Historie osídlení jedelského katastru sahá hluboko do minulosti, první doklad o existenci osady na území dnešní vesnice je z roku 1242 a v roce 1351 je uváděna pod názvem Adolphi Villa. Ale již od roku 1356 nese název Jedlí.

Obec spadala pod panství zábřežské, občas také pod vrchnost Šilperskou. Řídili ji rychtáři a od roku 1850 starostové, kterých se do roku 1938 vystříдалo devatenáct. Ves měla vždy charakter zemědělský a také drobní řemeslníci, hlavně koláři, kováři a stoláři zabezpečovali svými výrobky zemědělskou produkci jedelských rolníků.

Nejvíce obyvatel měla vesnice kolem roku 1830, kdy v Jedlí žilo 1589 lidí. Potom počet obyvatel stále klesal. Partyzánský odboj za 2. světové války a následnou německou razii připomíná pomník na místě popravy a další pomník nese jména všech obětí světových válek z obce.

V obci se narodil hudební skladatel František A. Čermák. Další slavný rodák je Václav Miller, který sebral do rukopisu dějiny a paměti jedelské. Proslavili se také jedelští řezbáři Tomáškové, jejichž sochy zdobí kromě jedelského kostela i kostely v okolí.

Výraznou dominantou obce je pozdně barokní kostel sv. Jana Křtitele. Mezi památkově chráněné objekty patří pískovcové sousoší z roku 1773 Sloup Nejsvětější Trojice, lidová

hospodářská usedlost se zachovalým arkádovým náspím a štítem z roku 1834 a lidová kamenická práce z roku 1860 Sloupková boží muka.

Obec se rozkládá na území 992,5 ha. Počet obyvatel v Jedlí má v posledních letech trvale sestupnou tendenci. K 1.1.2008 žilo v obci 681 obyvatel. Žijí převážně v rodinných domech. Téměř tři čtvrtiny ekonomicky aktivních obyvatel vyjíždí za prací mimo sídlo obce, z menší části pracují v místních výrobních podnicích a službách.

Obec sestává z několika částí. Ve střední části katastru leží vlastní Jedlí, kde je soustředěna převážná část zástavby a veškerá občanská vybavenost. Na území obce je evidováno 240 domů, z nichž 45 objektů slouží k rekreaci. Zástavba je rozložena podél silnic III. třídy a má výrazně protáhlý půdorys. V katastru obce Jedlí v současnosti hospodaří Zemědělská společnost, a.s. Jedlí, která zaměstnává asi 80 pracovníků. Na severním okraji obce se nachází rozsáhlá plocha zemědělské účelové výstavby, jíž je farma zemědělské výroby uvedené společnosti. V katastrálním území Jedlí v severovýchodní části obce má sídlo společnost Lesy Jedlí, s.r.o. se třemi zaměstnanci a na západním okraji katastru je umístěna hájovna. Průmyslová výroba v obci je zajištěna v areálu bývalého MEZu Postřelmov firmou Renostav, která v současné době vytváří asi 30 pracovních míst. Kromě toho působí v obci i několik živnostenských provozoven.

Více jak jednu pětinu celkové výměry obce představují lesní porosty, jedná se o 215 ha trvalých lesních porostů. Přibližně čtyři pětiny řešeného území se nalézají v bezlesí s dominantním zastoupením velkovýrobně obhospodařovaných ploch orné půdy a trvalých travních porostů.

Počátkem roku 2006 byl uveden do provozu Domov důchodců pro občany postižené Alzheimerovou chorobou. Dlouho rozestavěný objekt byl zrekonstruován Krajským úřadem Olomouckého kraje, který je zároveň zřizovatelem tohoto zařízení. Slouží 45 obyvatelům, o které pečuje asi 45 zaměstnanců.

V obci působí Sbor dobrovolných hasičů, myslivecké sdružení Háj Jedlí, tělovýchovná jednota Sokol Jedlí a místní dechová hudba Jedeláci. Tyto složky se ve spolupráci s obecním úřadem podílí na společenském, kulturním a sportovním vyžití v obci.

Budova obecního úřadu je umístěná přímo v centru obce. Její součástí je pošta a hasičská zbrojnice.

Zastupitelstvo obce Jedlí tvoří devět členů. V čele stojí starosta obce, který je pro výkon funkce uvolněn. ZO zřizuje pouze výbory zákonem povinné a to finanční a kontrolní výbor. Tyto výbory jsou vzhledem k velikosti obce tříčlenné, v jejich čele stojí člen zastupitelstva. Rozhodnutím zastupitelstva byly zřízeny dvě komise. Pozemková komise s pěti členy a dále

kulturní a sportovní komise se stejným počtem členů. Veřejná zasedání ZO probíhají pravidelně jedenkrát za tři měsíce. Předchází jim zasedání pracovní, neveřejná, která svolává starosta obce dle potřeby projednávaných otázek.

Obec Jedlí je obcí v samostatné působnosti a náleží do správního obvodu obce s rozšířenou působností Zábřeh, která pro ni vykonává funkci matričního a stavebního úřadu. Obec neprovozuje hospodářskou činnost.

Počtem obyvatel se obec řadí mezi menší obce. Mezi stálé pracovníky obce patří administrativní pracovníci a údržbář. K dalším pracovníkům obce náleží sezónní zaměstnanci a zaměstnanci zajišťující výkon veřejně prospěšných prací. Pro funkci správce vodovodu a provoz místní knihovny jsou určeni pracovníci s nimiž obec uzavírá pracovní poměr na dohodu o pracovní činnosti.

Činnosti spojené s technickým zabezpečením chodu obce vykonává údržbář, náplň práce pracovníce obecního úřadu zahrnuje účetnictví, rozpočet, fakturaci, personalistiku, správu místních poplatků, evidenci obyvatel, pokladnu, podatelnu, archiv a další činnosti spojené s provozem obecního úřadu.

Příspěvkovou organizací obce je Základní a Mateřská škola Jedlí, zřízena od 1. 1. 2003 a organizační složkou obce tvoří místní knihovna.

Obec je členem Mikroregionu Štítecko a Mikroregionu Zábřežsko. Obě tato společenství sdružují obce geograficky blízké, se společnými kulturními i historickými tradicemi a také se společnými problémy. Mezi společné cíle sdružených obcí patří vzájemná pomoc při řešení problematiky životního prostředí, řešení nezaměstnanosti podporou rozvoje malého a středního podnikání, rozvoj technické infrastruktury v obcích, důraz je kladen na společnou přípravu mikroregionálních projektů včetně zajištění prostředků k jejich financování.

3.2 Rozpočty obce Jedlí

Hospodaření obce Jedlí se v prvním čtvrtletí roku obvykle řídí rozpočtovým provizoriem schváleným do 31. 12. roku předchozího a to zpravidla ve výši 1/12 čerpání rozpočtu minulého roku na každý měsíc až do doby schválení rozpočtu. Přípravu rozpočtu organizuje finanční výbor ve spolupráci se starostou obce. Pro sestavení návrhu je podkladem vedle rozpočtového výhledu také rozpočet minulého roku, kdy se jednotlivé položky běžného rozpočtu upraví o určitou procentní část (přírůstek či pokles). Výše kapitálového rozpočtu jednotlivých let souvisí s investičními záměry obce pro dané období a finančními prostředky,

kteře mohou být přebytkem běžného rozpočtu, vlastními prostředky z předcházejícího období, zápůjčními prostředky (úvěr) případně dotačními prostředky.

Tabulka č. 3.1 zachycuje vývoj hlavních parametrů schválených rozpočtů dle třídního členění v jednotlivých letech.

Tab. 3.1 Vývoj schválených rozpočtů v obci Jedlí v letech 2004 – 2008
(v tis. Kč)

	2004	2005	2006	2007	2008
Třída 1 - daňové příjmy	4 377	4 857	4 530	5 401	5 681
Třída 2 - nedaňové příjmy	424	477	561	585	744
Třída 3 - kapitálové příjmy	14	10	50	15	30
Třída 4 - dotace	75	132	508	311	256
Příjmy celkem	4 890	5 476	5 649	6 312	6 711
Třída 5 - běžné výdaje	4 785	5 435	4 692	6 002	6 351
Třída 6 - kapitálové výdaje	560	250	307	30	360
Výdaje celkem	5 345	5 685	4 999	6 032	6 711
Třída 8 - financování	455	209	-650	-280	0

Pramen: Vlastní zpracování dle rozpočtů obce Jedlí

Rozpočet obce Jedlí v roce 2004 a 2005 byl sestaven jako rozpočet schodkový, výše rozpočtovaných příjmů nestačí na pokrytí výdajů a obec musela zapojit finanční prostředky z minulých let uvedené v části financování. Naopak v roce 2006 a 2007 obec sestavila rozpočet přebytkový, kdy příjmy jsou vyšší než plánované výdaje a přebytek prostředků se projevuje opět ve financování se záporným znaménkem. Rozpočet roku 2008 je rozpočtem vyrovnaným, příjmy i výdaje jsou ve stejné výši.

Hodnoty schváleného rozpočtu se v průběhu roku mění dle skutečného vývoje a jsou formou rozpočtových opatření upravovány. V obci Jedlí byly v rámci sledovaných let prováděny v průběhu roku dvě až tři rozpočtová opatření. Pro přehlednost provedených změn je zpracována tab. 3.2.

Tab. 3.2 Vývoj upravených rozpočtů v obci Jedlí v letech 2004 – 2008 (v tis. Kč)

	2004	2005	2006	2007	2008
Třída 1 - daňové příjmy	4 195	4 851	4 781	5 417	5 784
Třída 2 - nedaňové příjmy	486	451	523	702	810
Třída 3 - kapitálové příjmy	14	30	50	647	85
Třída 4 - dotace	2 240	1 212	672	959	528
Příjmy celkem	6 935	6 544	6 026	7 725	7 207
Třída 5 - běžné výdaje	7 077	5 129	5 206	6 895	6 781
Třída 6 - kapitálové výdaje	313	1 624	170	550	426
Výdaje celkem	7 390	6 753	5 376	7 445	7 207
Třída 8 - financování	455	209	-650	-280	0

Pramen: Vlastní zpracování dle rozpočtů obce Jedlí

Provedená rozpočtová opatření zvýšila ve všech sledovaných letech celkovou hodnotu rozpočtu. Ačkoliv k určitým změnám dochází v oblasti příjmů ve všech třídách, největší nárůst je patrný u dotací, kdy obec zapojila do rozpočtu nenárokové dotace, které jí byly přiznány na základě podaných žádostí. Následně dochází ke zvýšení výdajové části (běžné či kapitálové) a to v souvislosti, zda se jedná o dotaci investiční nebo neinvestiční povahy. Případné provedené změny v daňových, nedaňových a kapitálových příjmech souvisí se skutečným vývojem v rámci jednotlivých let. Stejně tak provedené rozpočtové změny mění objem výdajů v návaznosti na skutečný vývoj v daném roce.

Obsah třídy 8 (financování) a rozdělení finančních prostředků zachycuje tabulka 3.3.

Tab. 3.3 Financování schválených rozpočtů obce Jedlí v letech 2004 – 2008 (v tis. Kč)

Třída 8 - financování	2004	2005	2006	2007	2008
Změna stavu krát.prostř. na BÚ /8115/	1000	859	0	-180	0
Uhrazené splátky dl.př.půjč.prostř. /8124/	-545	-650	-650	-100	0
Financování celkem	455	209	-650	-280	0

Pramen: Vlastní zpracování dle rozpočtů obce Jedlí

Výše ročních splátek dlouhodobě přijatých půjčených prostředků (úvěrů) se projevuje v tabulce na položce 8124. V roce 2004 a 2005 byly ke splátkám z části využity vlastní prostředky z minulých let. Přebytek rozpočtu v roce 2006 sloužil ke splátce úvěru v plné výši a rok 2007 byl rokem, kdy obec uhradila poslední splátku a z části navýšila stav finančních prostředků na běžném účtu .

Výši ročních splátek dluhu v % udává ukazatel dluhové služby. Ve sledovaných letech 2004 – 2006 představoval tento ukazatel v průměru 12,8 %, v roce 2007 to byly cca 2 %.

Od roku 2008 se obec řadí mezi obce jejichž zadluženost je nulová.

3.3 Analýza příjmů obce v letech 2004 - 2008

Analýza příjmů obce Jedlí vychází ze závěrečných účtů obce za roky 2004 – 2007 a z výkazu FIN 2-12M roku 2008. Je založena na srovnání výše příjmů podle třídního rozdělení a jejich objemu na celkových příjmech obce. Vývoj jednotlivých příjmů podle třídního členění rozpočtové skladby a jejich podíl na celkových příjmech obce v hodnocených letech dokládá tabulka 3.4.

Tab. 3.4 Vývoj příjmů v obci Jedlí v letech 2004 – 2008 (v tis. Kč)

	2004	Podíl (v %)	2005	Podíl (v %)	2006	Podíl (v %)	2007	Podíl (v %)	2008	Podíl (v %)
Třída 1 - daňové příjmy	4 266	60,85	4 595	73,54	4 761	80,21	4 826	68,22	5 483	80,08
Tempo růstu	-	-	7,7%	-	3,6%	-	1,4%	-	13,6%	-
Třída 2 - nedaňové příjmy	494	7,05	416	6,66	489	8,24	648	9,16	759	11,09
Tempo růstu	-	-	-15,8%	-	17,5%	-	32,5%	-	17,1%	-
Třída 3 - kapitálové příjmy	12	0,17	27	0,43	14	0,24	643	9,09	77	1,12
Třída 4 - přijaté dotace	2 239	31,94	1 211	19,38	672	11,32	957	13,53	528	7,71
Příjmy celkem	7 011	100,00	6 248	100,00	5 936	100,00	7 074	100,00	6 847	100,00
Tempo růstu	-	-	-10,9%	-	-5,0%	-	19,2%	-	-3,2%	-

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Z celkového pohledu mají příjmy obce Jedlí od roku 2004 do roku 2006 sestupnou tendenci. V roce 2007 je zaznamenán nárůst o 19,2 % a částku cca 1100 tis. Kč a rok 2008 vykazuje pokles o cca 230 tis. Kč.

Rozhodujícím zdrojem příjmů obce jsou příjmy daňové, které představují v roce 2004 téměř 61 % celkových příjmů. Jejich podíl v dalších dvou letech ještě roste, v roce 2006 dosahuje dokonce hodnoty 80 % celkových příjmů. V roce 2007 se pohybuje na úrovni cca 70 % celkových příjmů obce a v roce 2008 opět tvoří daňové příjmy 80 % z příjmů

celkových. Vývoj daňových příjmů má stále vzestupnou tendenci, od roku 2004 je na základě uvedené tabulky 3.4 patrné zvýšení daňových příjmů o hodnotu 1 217 tis. Kč. Postupné zvyšování daňových příjmů ve sledovaných letech vystihuje tempo růstu, které v roce 2005 představuje necelých 8 %. Následující dva roky vykazují mírnější tempo růstu a v posledním roce sledovaného období je nejvyšší nárůst vyjádřen hodnotou o 13,6 % vyšší než v roce předchozím.

Druhou nejvýznamnější složku příjmů tvoří přijaté dotace. Nejvyšší hodnota je zaznamenána v roce 2004. Částka 2 239 tis. Kč tvoří téměř 32 % celkových příjmů obce. I v dalších letech je podíl dotací na příjmech obce poměrně vysoký, s výjimkou roku 2005, kdy dotační prostředky představují podíl cca 19 %, dosahuje tento podíl průměrné hodnoty 9%. Objem i struktura dotací vyplývá ze závěrečných účtů obce. Pravidelně se opakujícími dotačními prostředky jsou nárokové dotace na výkon státní správy a školství, které v průměru představují roční výši 62 tis. Kč, v případě konání voleb, pak volební náklady na jedny volby představují pro obec částku 22 tis. Kč. Výše podpory na veřejně prospěšné práce byla v případě roku 2004 a 2005 nižší, představovala cca 50 tis. Kč, v letech následujících obec čerpala ze státního rozpočtu v průměru 170 tis. Kč ročně. Nepravidelně byly obci poskytovány dotace na vybavení a odbornou přípravu jednotky SDH, jejichž výše nepřesahovala 10 tis. Kč.

S výjimkou roku 2004, kdy z celkové části dotačních prostředků je částka 2 055 tis. Kč tvořena prostředky na financování přímých nákladů Základní školy Jedlí, byla obec úspěšná v získávání nenárokových dotací. V roce 2005 získala obec investiční dotaci z Programu obnovy venkova (POV) ve výši 200 tis. Kč na zpracování projektu „Územní plán obce Jedlí“ a z rozpočtu Olomouckého kraje účelovou investiční dotaci na rekonstrukci čerpací stanice ve výši 880 tis. Kč. Následující rok obdržela neinvestiční dotaci z POV na opravu opěrné zdi ve výši 372 tis. Kč. Rok 2007 zahrnoval neinvestiční dotaci z POV na opravu místní komunikace v částce 300 tis. Kč a investiční dotaci v hodnotě 400 tis. Kč poskytnutou Ministerstvem zemědělství v rámci Programu LEADER ČR na pořízení strojového vybavení k údržbě dopravní infrastruktury v obci. V posledním roce sledovaného období obdržela obec Jedlí z POV investiční dotaci na výstavbu dětského hřiště v hodnotě 300 tis. Kč, kterou poskytlo Ministerstvo pro místní rozvoj. Ačkoliv daňové příjmy představují rozhodující příjem obce, příjmy z dotací značně přispěly k rozšíření a údržbě obecního majetku.

Z celkového pohledu získala obec s výjimkou roku 2004 v rámci nenárokových dotací dotační prostředky v každém roce sledovaného období. Výše těchto prostředků se odvíjela od finanční náročnosti dané akce a stanovených podmínek u jednotlivých dotačních titulů.

Jednoznačně nejvyšší částku obdržela obec v roce 2005. Objem nárokových dotací se mění v rámci jednotlivých let např. s ohledem na konání voleb či rozdílnou výši finančních prostředků určených na podporu činnosti jednotky SDH. Rozdíl v případě dotací na výkon státní správy a školství se pohybuje kolem 3 – 5 tis. Kč ve srovnání jednotlivých let, tudíž výši nárokových dotací vcelku ovlivňuje minimálně. Také výše příspěvku ze státního rozpočtu související s výkonem veřejně prospěšných prací se mění v závislosti na počtu zřízených pracovních míst v daném roce. S ohledem na výše uvedené skutečnosti se objem nárokových dotací nejvíce zvýšil v roce 2006. Největší podíl na celkovém objemu dotačních prostředků mají tedy v případě obce Jedlí právě nenárokové dotace.

Nedaňové příjmy se podílí v průměru na příjmech celkových cca 10 %. Dle údajů ve výkazech FIN 2-12M patří mezi pravidelně a každoročně se opakující nedaňové příjmy, příjmy plynoucí z těžby dřeva v části lesního hospodářství, příjmy za vodu, příjmy z pronájmu bytových a nebytových prostor, z pronájmu movitých věcí, příjmy z úroků, příjmy z poskytování služeb, zahrnující kopírování a odměny za separaci odpadu, příjmy z podílu na zisku a dividend a příjmy z prodeje krátkodobého případně drobného dlouhodobého majetku. Nejvyšší měrou se na nedaňových příjmech podílí platby za vodu, jejichž výše díky zvyšujícím se nákladům postupně roste. Cena za 1 m³ odebrané vody v roce 2004 byla 14,50 Kč a v roce 2008 bylo za odběr 1 m³ účtováno 21,- Kč. Pokles nedaňových příjmů v roce 2005 byl způsoben především nižší výtěžností dřeva, která klesla o téměř 70 tis. Kč ve srovnání se skutečností roku 2004. Po roce 2005 mají nedaňové příjmy již vzestupnou tendenci. V roce 2006 představuje největší podíl na tomto růstu vodní hospodářství, v roce 2007 navíc mírně vzrostla těžba dřeva. Na zvýšení v roce 2008 se nejvíce podílí příjmy za vytěžené dřevo, zvýšení nájmu bytových i nebytových prostor a příjmy z úroků. S výše uvedeným vývojem koresponduje tempo růstu. V roce 2005 jsou nedaňové příjmy o necelých 16 % nižší než v roce předcházejícím a od roku 2006 rostou. Nejvyšší nárůst je uveden v tabulce 3.4 v roce 2007 a to o částku 159 tis. Kč, což představuje zvýšení o 32,5 %, které je v hodnoceném období nejvyšší.

Příjmy kapitálové jsou v porovnání jednotlivých let téměř zanedbatelné. V případě obce Jedlí je tato část příjmů tvořena příjmy z prodeje obecních pozemků. Výjimku představuje skutečnost roku 2007, kdy obec prodejem nemovitého majetku získala cca 640 tis. Kč a tím podíl kapitálových příjmů na celkových dosahoval 9 %.

Již zmíněná sestupná tendence příjmů od počátku sledovaného období do roku 2006 byla způsobena především nižším objemem dotačních prostředků. V případě roku 2005 je hlavním důvodem propadu změna ve financování školských zařízení, která byla uplatněna od

1.1.2005 v celé České republice. Prostředky určené pro základní školu byly zasílány přímo dané organizaci a neprojevily se v rozpočtu obce. Rok 2007 vykazuje ve srovnání s rokem 2006 vyšší příjem finančních prostředků ve všech sledovaných třídách, kdy největší podíl na více než milionovém nárůstu mají příjmy kapitálové. Pokles roku 2008 souvisí jak s nižšími dotačními prostředky, tak s nižšími příjmy z prodeje majetku.

Pro lepší představu je na základě hodnot z tabulky 3.4 znázorněn v příloze č. 2 v grafu 3.1 vývoj příjmů obce Jedlí ve sledovaných letech a v grafu 3.2 v příloze č. 2 jejich procentní podíl na celkových příjmech.

3.4 Daňové příjmy obce v letech 2004 - 2008

Výše daňových příjmů obce Jedlí je ovlivněna platným velikostním koeficientem ve sledovaných letech, jehož velikost určuje zařazení obce do velikostní kategorie na základě počtu obyvatel. Obec Jedlí patřila k 31.12.2007 do čtvrté velikostní kategorie se stanoveným rozmezím počtu obyvatel 301 – 1500. Novela rozpočtového určení daní popsaná v části 2.3.2 změnila zařazení obce od roku 2008 do druhé velikostní kategorie, která zahrnuje obce s počtem obyvatel 301 – 5000. Analýza daňových příjmů obce vychází z výkazů FIN 2-12M jednotlivých let a navazuje na výše uvedenou analýzu celkových příjmů obce.

Následující tabulka 3.5 znázorňuje vývoj daní sdílených v obci Jedlí od roku 2004.

Tab. 3.5 Daně sdílené v obci Jedlí v letech 2004 – 2008 (v tis. Kč)

	2004	2005	2006	2007	2008
DPFO ze závislé činnosti	927	970	967	1 086	1 066
Tempo růstu	-	4,6%	-0,4%	12,3%	-1,8%
DPFO z podnikání	219	270	375	166	106
Tempo růstu	-	23,3%	38,9%	-55,7%	-36,1%
DPFO srážková	64	53	60	69	90
Tempo růstu	-	-17,2%	13,2%	15,0%	30,4%
Daň z příjmu fyz. osob	1210	1293	1402	1321	1262
Tempo růstu	-	6,9%	8,4%	-5,8%	-4,5%
DPPO	1 004	1 091	1 111	1 255	1 557
Tempo růstu	-	8,7%	1,8%	12,9%	24,1%
DPH	1 479	1 718	1 706	1 750	2 108
Tempo růstu	-	16,2%	-0,7%	2,6%	20,5%
Daně sdílené	3 693	4 102	4 219	4 326	4 927
Tempo růstu	-	11%	2,85%	2,53%	13,90%

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Meziroční srovnání sdílených daňových příjmů obce Jedlí vykazuje ve všech letech nárůst, což je srovnatelné s vývojem sdílených daní v obcích České republiky. Značný nárůst sdílených daní v roce 2005 o 11 % je vystřídán v následujících dvou letech mírným zvýšením o necelé 3 %. V roce 2008 je výnos sdílených daní vyšší o 13,9 % než je tomu v roce předchozím. Odlišný vývoj je patrný z pohledu jednotlivých daní. Daň z příjmu fyzických osob (DPFO) do roku 2006 roste a v posledních dvou letech v průměru o 5 % klesá. Na nárůstu této daně se nejvíce podílí DPFO z podnikání, která v roce 2005 vzrostla o 23,3 % a další rok o 38,9 %. Naopak v letech následujících právě tato daň vykazuje nejvyšší pokles, který představuje v roce 2007 víc než 50 % a pokračuje dalším snížením v roce 2008 o 36,1 %. Daň z příjmu právnických osob (DPPO) jako jediná z uvedených daní v celém období postupně roste. Daň z přidané hodnoty (DPH) lze hodnotit jako rostoucí s výjimkou roku 2006, kdy nepatrně klesla o cca 1 %. Mírný pokles v tomto roce vykazuje také DPFO ze závislé činnosti a to o cca 0,5 %. Toto snížení je způsobeno poklesem počtu obyvatel v hodnoceném roce.

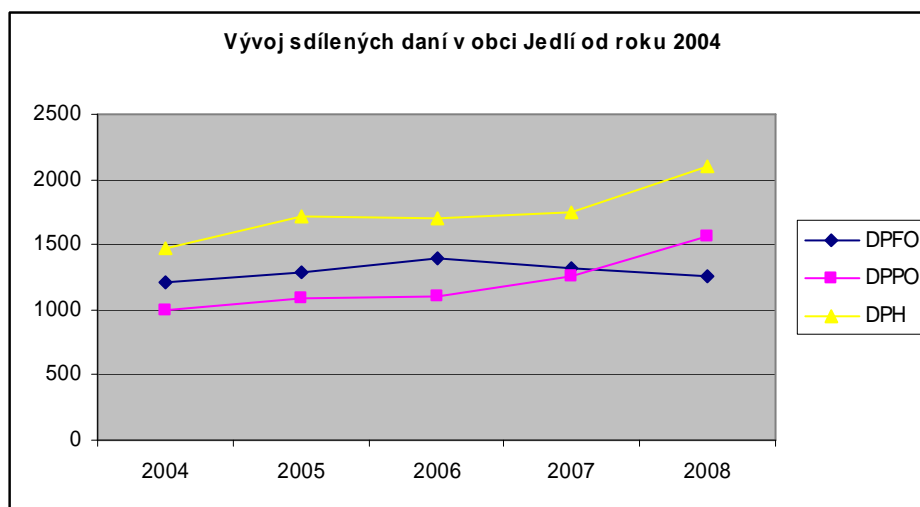
DPH představuje nejvyšší podíl na daních sdílených a mimo období let 2005 a 2006, kdy její hodnota zůstává v podstatě na stejné úrovni, vykazuje poměrně vysoký nárůst. V roce 2005 je příjem rozpočtu obce na dani z přidané hodnoty vyšší o 239 tis. Kč, v roce 2008 vzrostla DPH o 20,5 %, což představuje částku o 358 tis. Kč vyšší oproti výnosu roku 2007. Dalším příjmem rozpočtu obce v oblasti sdílených daní je DPPO, která do roku 2007 nedosahuje výše daně z příjmu fyzických osob, ačkoliv vykazuje v jednotlivých letech stabilní růst. Její zvýšení v roce 2008 představuje v procentuálním vyjádření o 24,1 % vyšší výnos než v roce 2007 a také její skutečná výše poprvé přesahuje daň z příjmu fyzických osob o 295 tis. Kč.

Již zmíněný rostoucí charakter DPFO představuje meziroční nárůst v průměru 100 tis. Kč. V dalších letech už pouze klesá, výše DPFO v roce 2008 dosahuje 95,5 % úrovně dosažené v roce 2007. Na celkovém výsledku DPFO se podílí z větší části pokles daně z příjmu fyzických osob z podnikání (-36 %), daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti (-1,8 %) a růst daně z příjmu fyzických osob srážkové (+30,4 %).

V porovnání s vývojem obcí v České republice, kdy k celkovému poklesu DPFO dochází již v roce 2006 především vlivem společného zdanění manželů, v rozpočtu obce Jedlí se tento vliv projevuje až od roku 2007 a pokračuje.

Vývoj sdílených daní v obci Jedlí za sledované období popisuje graf 3.3.

**Graf 3.3 Vývoj sdílených daní v obci Jedlí
v letech 2004 – 2008 (v tis. Kč)**

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Tab. 3.6 popisuje vývoj svěřených daní v obci Jedlí od roku 2004.

Tab. 3.6 Daně svěřené v obci Jedlí v letech 2004 – 2008 (v tis. Kč)

	2004	2005	2006	2007	2008
DPPO za obec	82	21	24	0	42
Daň z nemovitostí	248	239	249	238	258
Svěřené daně	330	260	273	238	300
Tempo růstu	-	-22%	5%	-13%	26%

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

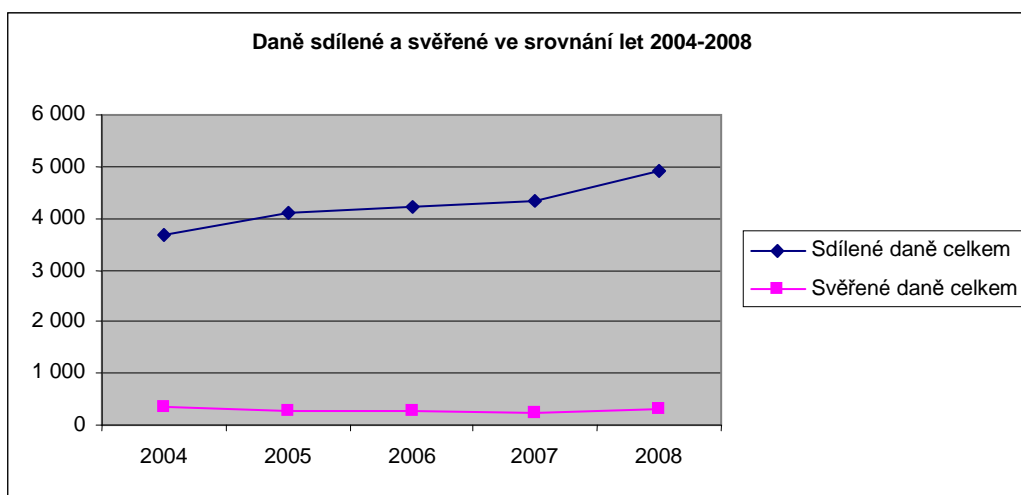
Střídavý pokles a nárůst ve sledovaných letech u daní svěřených je totožný s vývojem daně z nemovitostí, ačkoliv pokles či nárůst u této daně je zanedbatelný. Pokles uvedené daně může souviset se snížením stavu nemovitostí na území obce, důvodem nárůstu mohou být případně nově vybudované nemovitosti, jejichž vlastníci byli na základě zákona z platby daně z nemovitosti po určitou dobu osvobozeni. Vývoj daně z příjmu právnických osob za obec (DPPO) vyplývající z hospodaření obce je rozdílný, nejvyšší daň byla vykázána v roce 2004 a v dalších letech postupně klesá. Ačkoli nepředstavuje skutečný příjem obce, ovlivňuje celkové tempo růstu u svěřených daní.

Největší nárůst daně z nemovitostí v rámci sledovaných let je zaznamenán v roce 2008, kdy se příjem obce od roku 2007 zvýšil o 20 tis. Kč. Koeficient pro výpočet daně za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a bytů je v obci Jedlí „1“ a to jak do roku 2007, tak i v letech následujících. Ustanovení zákona č. 261/2007 Sb.,

o stabilizaci veřejných rozpočtů, měnící základní hodnoty koeficientů se tedy v obci neprojevovalo. Zvýšení může souviset s přirozeným vývojem obce díky rozšíření nemovitostí na území obce apod.

Pro přehlednost ve vývoji sdílených a svěřených daní v obci Jedlí za hodnocené pětileté období je zpracován graf 3.4.

**Graf 3.4 Vývoj sdílených a svěřených daní v obci Jedlí
v letech 2004 – 2008 (v tis. Kč)**

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Zjištěný stálý nárůst daňových příjmů od roku 2004 je ovlivněn především růstem sdílených daní, který jak ukazuje grafické znázornění je nejprudší v období posledních dvou sledovaných let. Podíl daní svěřených na celkovém vzrůstu je téměř zanedbatelný. Přesto představuje daň z nemovitostí v rozpočtu každé obce stálý a jistý každoroční příjem. V případě obce Jedlí tvoří daň z nemovitostí v roce 2008 necelá 4 % celkových příjmů obce.

Do konce roku 2007 plynuly daňové příjmy obci Jedlí na základě rozpočtového určení daní, kdy bylo uplatňováno hledisko velikosti obce a hledisko skutečného počtu obyvatel. Výši daňových příjmů obce udával velikostní koeficient 0,5881. Změna rozpočtového určení daní a s tím související zvýšení velikostního koeficientu na hodnotu 1,064 přinesla obci vyšší daňový výnos. Uvedené zvýšení je dále důsledkem většího podílu obcí na sdílených daních a nově zavedeného kritéria výměry obce a prostého počtu obyvatel, jak bylo popsáno v části 2.3.2.

Pro přesnější posouzení je dále zpracován přehled daňových výnosů v oblasti sdílených daní v přepočtu na obyvatele obce Jedlí v roce 2007 a v roce 2008. Hodnoty počtu obyvatel na nichž je závislá výše daňových příjmů obce vychází z údajů Českého statistického úřadu.

Počet obyvatel udávající podíl obce Jedlí na sdílených daních pro rok 2007 byl 684, pro rok 2008 to bylo 688 osob.

Tab. 3.7 Daně sdílené v obci Jedlí v přepočtu na obyvatele v letech 2007 – 2008 (v Kč)

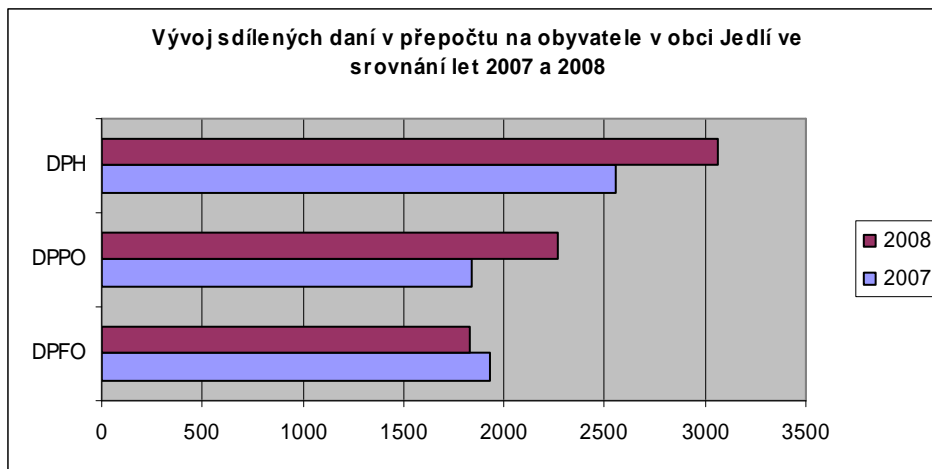
	2007	2008	Změna 08/07 (v Kč)
DPFO ze závislé činnosti	1588	1549	-39
DPFO z podnikání	243	154	-89
DPFO srážková	101	131	30
Daň z příjmu fyz. osob	1931	1834	-97
DPPO	1 835	2 263	428
DPH	2 558	3 064	506
Daně sdílené	6 324	7 161	837

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Jak dokládá výše uvedená tabulka 3.7, v přepočtu na obyvatele jsou sdílené daně v roce 2008 o 837,- Kč vyšší než v roce předcházejícím. Největší nárůst o částku 506,- Kč na obyvatele je zaznamenán u daně z přidané hodnoty, daň z příjmu právnických osob se zvýšila o 428,- Kč. Celkový 5 % pokles daně z příjmu fyzických osob v rámci obce představující částku 59 tis. Kč, se v přepočtu na obyvatele projevil snížením o 97,- Kč. Největší podíl na celkovém snížení DPFO má DPFO z podnikání, která v přepočtu na obyvatele klesla v roce 2008 o 89,- Kč. Tento pokles souvisí s již zmíněnou reformou veřejných financí, která se v roce 2008 projevila také poklesem DPFO o necelé 1 % v obcích ČR jak bylo uvedeno v části 2.3.3.

Vývoj uvedených sdílených daní je pro názornost zachycen v grafu 3.5.

Graf 3.5 Vývoj sdílených daní v přepočtu na obyvatele v obci Jedlí v letech 2007 – 2008 (v Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Pro zajímavost a možnost srovnání je dále zpracována tab. 3.8 zahrnující jednak celkový vývoj svěřených daní v posledních dvou letech sledovaného období v přepočtu na obyvatele a jednak hodnotící výši daně z nemovitosti v přepočtu na obyvatele, jejíž nárůst, jak již bylo uvedeno, je od roku 2007 nejvyšší.

Tab. 3.8 Daně svěřené v obci Jedlí v přepočtu na obyvatele v letech 2007 – 2008 (v Kč)

	2007	2008	Změna 08/07 (v Kč)
DPPO za obec	0	61	61
Daň z nemovitostí	348	375	27
Svěřené daně	348	436	88

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Zvýšení svěřených daní o 88,- Kč v přepočtu na obyvatele je z větší míry způsobeno zjištěnou daňovou povinností obce v roce 2008. Vzhledem k tomu, že daňová povinnost obce za rok 2006, projevující se v rozpočtu obce roku 2007, byla nulová, promítá se ve svěřených daních pouze daň z nemovitosti, která v přepočtu na obyvatele dosahuje hodnoty 348,- Kč. V roce 2008 se daňová povinnost obce za rok 2007 promítá do svěřených daní částkou 61,- Kč na obyvatele. Protože tato daň není skutečným příjmem obce, lze konstatovat skutečný nárůst pouze u daně z nemovitostí, která se v roce 2008 dostala v přepočtu na obyvatele na částku 375,- Kč, což je zvýšení o 27,- Kč v porovnání s rokem předchozím.

4 DOPAD ZMĚNY ROZPOČTOVÉHO URČENÍ DANÍ NA HOSPODAŘENÍ VYBRANÉ OBCE

Následující kapitola stručně charakterizuje obce patřící do jedné velikostní kategorie v rámci Olomouckého kraje. Hodnotí vývoj daňových příjmů sledovaných obcí v roce 2007 a následně po změně rozpočtového určení daní v roce 2008. Porovnává vývoj jednotlivých daní i účinek nově zavedených kritérií pro daně sdílené a zamýšlí se nad možnostmi obcí ovlivnit výši daňových příjmů.

4.1 Obec Maletín

Maletín je z hlediska rozlohy poměrně velkou obcí nacházející se u hranic olomouckého a východočeského kraje. Od okresního města Šumperk je vzdálen asi 30 km. Jeho součástí je Starý Maletín, Nový Maletín a obec Javoří.

Starý Maletín leží v kotlině obklopené hlubokými lesy, v místech, kde západní část Mírovské vrchoviny přechází do předhůří Českomoravské vrchoviny. V polovině 19. století zde žilo přes 1500 obyvatel, do roku 1938 se jejich počet snížil o jednu třetinu a po odsunu německého obyvatelstva tu bylo evidováno 310 osob. Zástavba ve Starém Maletíně je tvořena jednak původními zemědělskými usedlostmi, jednak novějšími rodinnými domky. V západní části obce se nachází 7 bytových dvou až čtyřpodlažních domů. Starý Maletín o rozloze 1434 ha se spojil v roce 1950 s Novým Maletínem.

Nový Maletín se nachází asi 2 km jižně od Starého Maletína. Stejně jako v případě Starého Maletína i zde měl počet obyvatel klesající tendenci. V pol. 19. století bylo na území obce s rozlohou 97 ha evidováno 200 osob a v roce, kdy se připojil ke Starému Maletínu, to bylo pouhých 35 osob. Dnes je prakticky pohlcen známou rekreační oblastí, osadou Svojanov. K zajímavostem patří skutečnost, že v Novém Maletíně byla při sčítání lidu v roce 1991 zaregistrována jediná trvale bydlící osoba.

Obec Javoří s rozlohou 323 ha se stala součástí Maletína v roce 1960. Od Starého Maletína je vzdálena asi 2 km a je tvořena třiceti domky charakteru zemědělských usedlostí využívanými převážně k rekreačním účelům.

Katastrální výměra obce Maletín je v současnosti 1854,55 ha. Přibližně tři pětiny řešeného území se nalézají v bezlesí s dominantním zastoupením velkovýrobně obhospodařovaných ploch orné půdy a trvalých travních porostů. Lesní porosty představují

cca 44 % z celkové výměry a obkružují téměř celé řešené území. K 1.1.2008 žilo v obci 370 obyvatel. Více než dvě třetiny ekonomicky aktivních obyvatel vyjíždí za prací mimo katastr obce, převážně do nedaleké Mohelnice. Menší část ekonomicky aktivních obyvatel je zaměstnána ve službách a místních podnikatelských aktivitách. Z celkového evidovaného počtu 88 domů slouží 10 domů k rekreačním účelům. Na území obce působí Lesní družstvo Háj Maletín a firma Drkoš Interiéry Loštice. Každá z uvedených provozoven zaměstnává cca 50 pracovníků.

Zastupitelstvo obce tvoří 9 členů v čele se starostou obce, který je pro výkon funkce uvolněn. Mimo povinně zřizované výbory má obec zřízenou komisi pro občanské záležitosti. Mezi stálé pracovníky obce se řadí administrativní pracovníce a uklízečka. Vzhledem k nízkému počtu stálých zaměstnanců obec využívá možnosti zaměstnávat pracovníky pro výkon veřejně prospěšných prací a ročně zaměstnává až 5 osob.

Obec Maletín je obcí v samostatné působnosti, náleží do správního obvodu obce s rozšířenou působností Mohelnice. Obec neprovozuje hospodářskou činnost a je členem Mikroregionu Mohelnicko. Příspěvkovou organizací obce je Základní škola a Mateřská škola Maletín, jedinou organizační složku obce představuje místní knihovna.

Mezi stálé složky působící v obci patří Sbor dobrovolných hasičů Maletín, TJ Sokol Maletín, Sdružení rybářů obce Maletín, Myslivecké sdružení Hubert Maletín a Honební společenstvo Maletín.

4.2 Daňové příjmy obce Maletín v letech 2007 – 2008

Daňové příjmy plynoucí do rozpočtu obce Maletín v roce 2007 byly ovlivněny výší koeficientu čtvrté velikostní kategorie, do níž obec díky počtu obyvatel do 31.12.2007 náležela. Stejně jako v případě obce Jedlí novela rozpočtového určení daní mění od roku 2008 její zařazení do druhé velikostní kategorie s počtem obyvatel 301 – 5000. Zvýšení sdílených daňových příjmů obce díky uplatnění vyššího velikostního koeficientu i nově stanovených kritérií dokládá níže uvedená tab. 4.1., která vychází z výkazů FIN 2-12M roku 2007 a 2008.

Tab. 4.1 Daně sdílené v obci Maletín v letech 2007 – 2008 (v tis. Kč)

	2007	Podíl (v %)	2008	Podíl (v %)	Tempo růstu (v %)
DPFO ze závislé činnosti	534	23,8	679	19,7	27,2
DPFO z podnikání	55	2,5	263	7,6	378,2
DPFO srážková	36	1,6	58	1,7	61,1
Daň z příjmu fyzických osob	625	27,9	1 000	29,1	60,0
DPPO	653	29,2	1 000	29,1	53,1
DPH	962	42,9	1 442	41,8	49,9
Daně sdílené	2 240	100	3 442	100	53,7

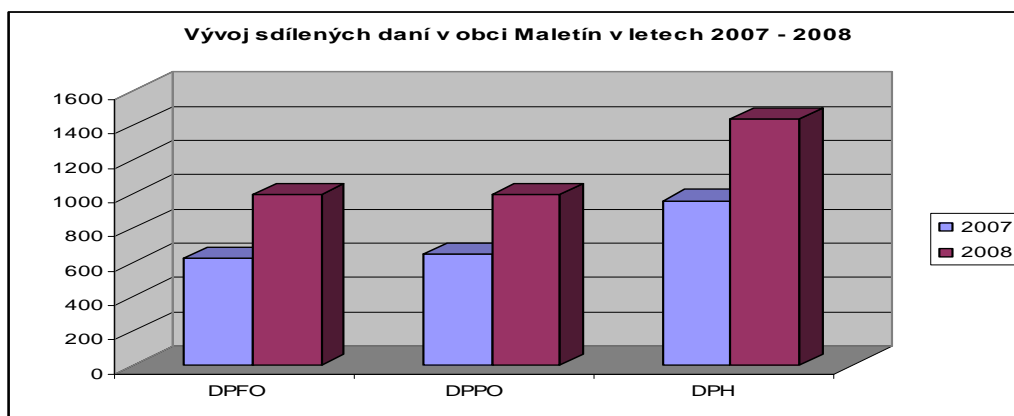
Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Maletín FIN 2-12M

Hodnoty sdílených daňových příjmů obce Maletín v roce 2008 přesáhly o více než polovinu skutečnost roku 2007. Celkový nárůst sdílených daní o 1 202 tis. Kč představuje zvýšení o 53,7 %. V obou sledovaných letech je nejvíce zastoupena DPH, na druhém místě DPPO a poslední co do objemu je DPFO. Pouze u DPFO se podíl na sdílených daních o cca 1 % zvýšil, podíly DPH a DPPO jsou téměř srovnatelné.

Mnohem zajímavější je pohled na procentní nárůst jednotlivých daní. Procentní nejvyšší zvýšení představuje DPFO. Na celkovém 60 % zvýšení a částce 375 tis. Kč má největší podíl DPFO z podnikání (+378,2 %), dále DPFO srážková (+61,1 %) a také DPFO ze závislé činnosti (+27,2 %). DPPO vzrostla o cca 53 %, což je 347 tis. Kč a DPH vykazuje procentní zvýšení nejnižší (+49,9 %) ale peněžní nárůst nejvyšší a to 480 tis. Kč.

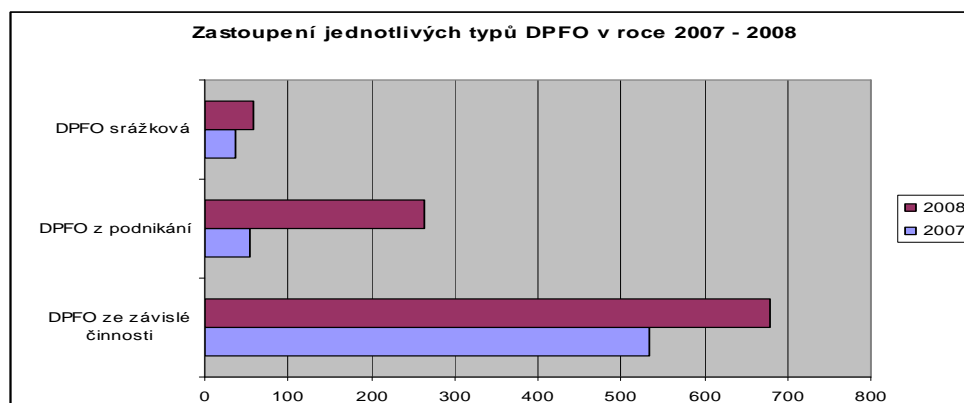
Vývoj sdílených daňových příjmů v obci Maletín ovlivněný novelou RUD lépe vystihuje graf 4.1 a následné zastoupení jednotlivých typů daní z příjmu fyzických osob na dani celkové dokládá graf 4.2.

Graf 4.1 Vývoj sdílených daní v obci Maletín v letech 2007 – 2008 (v tis. Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Maletín FIN 2-12M

**Graf 4.2 Zastoupení jednotlivých typů DPFO v obci Maletín
v letech 2007 – 2008 (v tis. Kč)**

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Maletín FIN 2-12M

Z uvedeného vývoje sdílených daní vyplývá, že novela RUD ovlivnila výši daňových příjmů obce velmi pozitivně. Pokles u DPFO související s reformou veřejných financí, která zavádí jednotnou sazbu daně (15 %), ruší klouzavě progresivní systém a zvyšuje slevy na dani, jak je uvedeno v rámci hodnoceného vývoje sdílených daní v obcích ČR v kapitole 2.3.3, se v rozpočtu obce neprojevil. Z uvedených změn v rozpočtovém určení daní v kapitole 2.3.2 se do výše sdílených daňových příjmů obce částečně promítlo zvýšení podílu obcí na sdílených daních z hodnoty 20,59 % a na 21,4 % a také změna velikostního koeficientu obce v rámci příslušné velikostní kategorie. Srovnáním nově uplatňovaných kritérií prostého počtu obyvatel a výměry obce na celkové výměře republiky je to především kritérium výměry, které způsobilo vysoký nárůst daňových příjmů v roce 2008. Pro lepší představu a možnost srovnání je více než milionový nárůst sdílených daňových příjmů ve sledovaných letech dále zhodnocen v přepočtu na jednoho obyvatele. Počet obyvatel udávající podíl obce Maletín na sdílených daních pro rok 2007 byl 347, pro rok 2008 to bylo 359 osob.

**Tab. 4.2 Daně sdílené v obci Maletín v přepočtu na obyvatele
letech 2007 – 2008 (v Kč)**

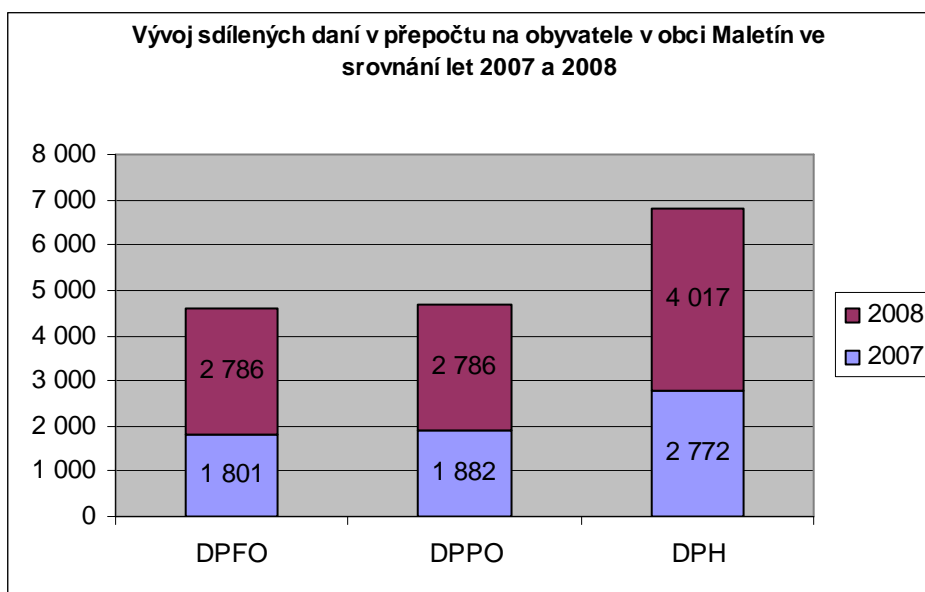
	2007	2008	Nárůst 08/07 (v Kč)
DPFO ze závislé činnosti	1 539	1 891	352
DPFO z podnikání	159	733	574
DPFO srážková	103	162	59
Daň z příjmu fyzických osob	1 801	2 786	985
DPPO	1 882	2 786	904
DPH	2 772	4 017	1 245
Daně sdílené	6 455	9 589	3 134

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Maletín FIN 2-12M

Z hodnot uvedených v tabulce 4.2 připadá na jednoho obyvatele obce Maletín v roce 2008 částka 9 589,- Kč, což je částka o 3 134,- Kč vyšší než v roce předcházejícím. Na této hodnotě se podílí DPH částkou 1 245,- Kč, DPPO částkou 904,- Kč a DPFO se celkově zvýšila o 985,- Kč. V případě DPFO má největší podíl na celkové hodnotě DPFO z podnikání, jejíž celkový nárůst v rámci obce o 208 tis. Kč se v přepočtu na obyvatele projevil zvýšením o 574,- Kč.

Výše popsanou skutečnost zachycuje graf 4.3.

Graf 4.3 Vývoj sdílených daní v obci Maletín v přepočtu na obyvatele v letech 2007 – 2008 (v Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Maletín FIN 2-12M

Následující tabulka 4.3 obsahuje údaje o výši a vývoji svěřených daní ve sledovaných letech v obci Maletín.

Tab. 4.3 Daně svěřené v obci Maletín v letech 2007 – 2008 (v tis. Kč)

	2007	2008	Tempo růstu (v %)
DPPO za obec	165	241	46,0
Daň z nemovitostí	319	320	0,3
Daně svěřené	484	561	15,9

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Maletín FIN 2-12M

Celkové tempo růstu svěřených daní se zvýšilo o 15,9 %. Vzhledem k tomu, že tato hodnota je ovlivněna především vyšší DPPO za obec, která není příjmem obce, ale pouze

vykázanou daňovou povinností, zvýšil se ve skutečnosti příjem obce v roce 2008 o 1 tis. Kč u daně z nemovitosti.

Obec Maletín patří mezi obce které do konce roku 2007 uplatňovaly pro výpočet daně z nemovitosti koeficient 0,6 a to pro část obce Nový Maletín a Starý Maletín. V případě části obce Javoří byl na základě vydané obecně závazné vyhlášky č. 6/95 stanoven snížený koeficient pro násobení základní sazby daně o velikosti 0,3, který se uplatňoval v případě výpočtu daně ze stavebních pozemků a daně z obytných domů a jejich příslušenství. Koeficient s hodnotou 0,6 se v této části obce uplatňoval pouze pro výpočet daně z bytů a samostatných nebytových prostor.

Novelou zákona o dani z nemovitostí se v obci ruší s platností od 1.1.2008 koeficient 0,6 a uplatňuje se nejnižší stanovený koeficient „1“. S účinností od 1.1.2009 vydala obec novou obecně závaznou vyhlášku č. 2/2008, kterou se stanovuje pro stavby určené k rekreaci a pro stavby plnící doplňkovou funkci k těmto stavbám, s výjimkou garáží, koeficient ve výši 1,5. V souladu s uvedenou novelou se snížený koeficient o hodnotě 0,3 uplatnil naposled ve zdaňovacím období roku 2008.

Změna koeficientu a s ní spojený nárůst u daně z nemovitostí o 0,3 % je v případě této obce zanedbatelný. Možnost ovlivnit výnos této daně s účinností od 1.1.2009 uplatnilo zastupitelstvo obce vydáním obecně závazné vyhlášky č. 1/2008, která stanovuje místní koeficient pro všechny nemovitosti na území obce Maletín ve výši 2.

Pro možné srovnání je dále zpracována tabulka 4.4 zahrnující vývoj svěřených daní v přepočtu na obyvatele jak z pohledu celkového, tak z pohledu zastoupených daní.

**Tab. 4.4 Daně svěřené v obci Maletín v přepočtu na obyvatele
v letech 2007 – 2008 (v Kč)**

	2007	2008	Změna 08/07 (v Kč)
DPPO za obec	476	672	196
Daň z nemovitostí	919	891	-28
Daně svěřené	1 395	1 563	168

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Maletín FIN 2-12M

Zvýšení svěřených daní o částku 168,- Kč v přepočtu na obyvatele je ovlivněno vyšší daňovou povinností obce projevující se v roce 2008. DPPO za obec v roce 2008 se v přepočtu na obyvatele zvýšila o 196,- Kč, naproti tomu daň z nemovitostí v uvedeném období o 28,- Kč klesla. Tento pokles souvisí s vyšším počtem obyvatel v roce 2008, kdy na území obce bylo evidováno o 12 trvale žijících osob víc než v roce předcházejícím.

Ačkoliv hodnota daně z nemovitosti má klesající ráz, ve zdaňovacím období roku 2009, by výše uvedená obecně závazná vyhláška se zvýšeným koeficientem měla mít pozitivní dopad na výši daně z nemovitosti a tím i na celkovou výši daní svěřených v rámci obce.

4.3 Obec Kolšov

Kolšov leží na úpatí kopců Úsovské vrchoviny, které přecházejí do roviny v údolí Moravy u Postřelmona. Obec náleží do Olomouckého kraje a jejím okresním městem je Šumperk. V katastru o rozloze 376,1 ha mají převahu lesy, i když pohled na okolí vesnice tomu příliš nenapovídá.

Kolšov byl v 19. století nevelkou vesnicí, ale počet jejích obyvatel stále vzrůstal především díky průmyslu v sousedním Sudkově. V roce 1900 zde bylo napočítáno 391 obyvatel a do roku 1991 počet vzrostl na 723 osob.

K 1.1.2008 žilo v obci 744 obyvatel. Většina ekonomicky aktivních obyvatel dojíždí do zaměstnání do okolních měst, z větší části do Šumperka, Zábřehu a Postřelmona. Na území obce působí firma Lesy Ruda s.p. Dále působí v obci asi 16 živnostenských provozoven. Přibližně 40 pracovních míst v obci je vytvořeno z části v zemědělství a z části v průmyslových provozech. Z celkového počtu 224 domů neslouží ani jedna nemovitost k rekreačním účelům.

Zastupitelstvo obce tvoří 7 členů v čele se starostkou obce, která je pro výkon funkce uvolněna. Mimo finanční a kontrolní výbor zřídilo zastupitelstvo obce školskou a kulturní komisi, sociální komisi a stavební komisi, které spolupracují s obecním úřadem při plnění jim určených úkolů. Mezi stálé pracovníky obce patří ekonomka, hospodář, uklízečka a knihovnice, výkon veřejně prospěšných prací v obci zajišťují zpravidla 3 pracovníci.

Obec Kolšov je obcí v samostatné působnosti a náleží do správního obvodu obce s rozšířenou působností Zábřeh. Nevykonává hospodářskou činnost a patří mezi obce sdružené v Mikroregionu Zábřežsko. Příspěvkovou organizací obce je Základní a Mateřská škola Kolšov.

Na kulturním a sportovním vyžití v obci se podílí Sbor dobrovolných hasičů Kolšov, TJ Sokol Kolšov a Myslivecké sdružení Kolšov.

4.4 Daňové příjmy obce Kolšov v letech 2007 – 2008

Novela RUD zařadila obec Kolšov do druhé velikostní kategorie s hraničním počtem obyvatel 301 – 5000 a stejně jako v případě výše hodnocených obcí tak změnila její zařazení ze čtvrté velikostní kategorie platné k 31. 12. 2007. Hodnoty sdílených daňových příjmů obce dokládá tab. 4.5 vycházející z výkazů FIN 2-12M roku 2007 a 2008.

Tab. 4.5 Daně sdílené v obci Kolšov v letech 2007 – 2008 (v tis. Kč)

	2007	Podíl (v %)	2008	Podíl (v %)	Tempo růstu (v %)
DPFO ze závislé činnosti	1 125	23,7	1 054	20,1	-6,3
DPFO z podnikání	156	3,3	188	3,6	20,5
DPFO srážková	75	1,6	93	1,8	24,0
Daň z příjmu fyzických osob	1 356	28,6	1 335	25,5	-1,5
DPPO	1 657	35,0	1 606	30,6	-3,1
DPH	1 727	36,4	2 303	43,9	33,4
Daně sdílené	4 740	100,0	5 244	100,0	10,6

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Kolšov FIN 2-12M

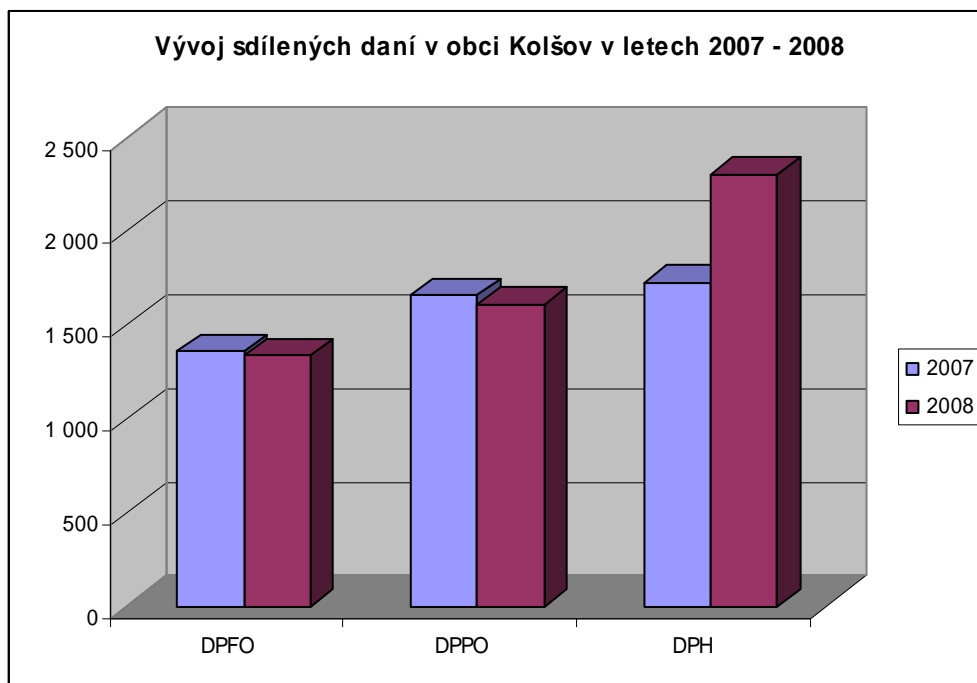
Také v případě této obce ovlivnila novela RUD výši sdílených daňových příjmů, kdy celkové zvýšení o 504 tis. Kč je hodnoceno v tabulce 4.5 tempem růstu 10,6 %. Procentní podíly zastoupených daní se v období let 2007 a 2008 liší.

DPH je v obou sledovaných letech zastoupena nejvíce, v roce 2008 její podíl na celkových sdílených daňových příjmech ještě o 7,5 procentních bodů vzrostl. Druhou nejvíce zastoupenou daní je DPPO. Podíl této daně v roce 2008 klesl o cca 4 procentní body a obdobný pokles o cca 3 procentní body je zaznamenán u DPFO.

Z pohledu jednotlivých daní klesá DPFO, v jejím celkovém snížení o 1,5 % se promítá snížení DPFO ze závislé činnosti (-6,3 %), zvýšení DPFO z podnikání (+20,5 %) a také zvýšení DPFO srážkové (+24 %). U objemově největších daní, DPPO a DPH, je vývoj protikladný. DPPO vykazuje v roce 2008 pokles o cca 3 %, což je hodnota o 51 tis. Kč nižší než v roce předcházejícím a DPH vykazuje nejvyšší nárůst, kdy zvýšení o 33,4 % představuje částka 576 tis. Kč.

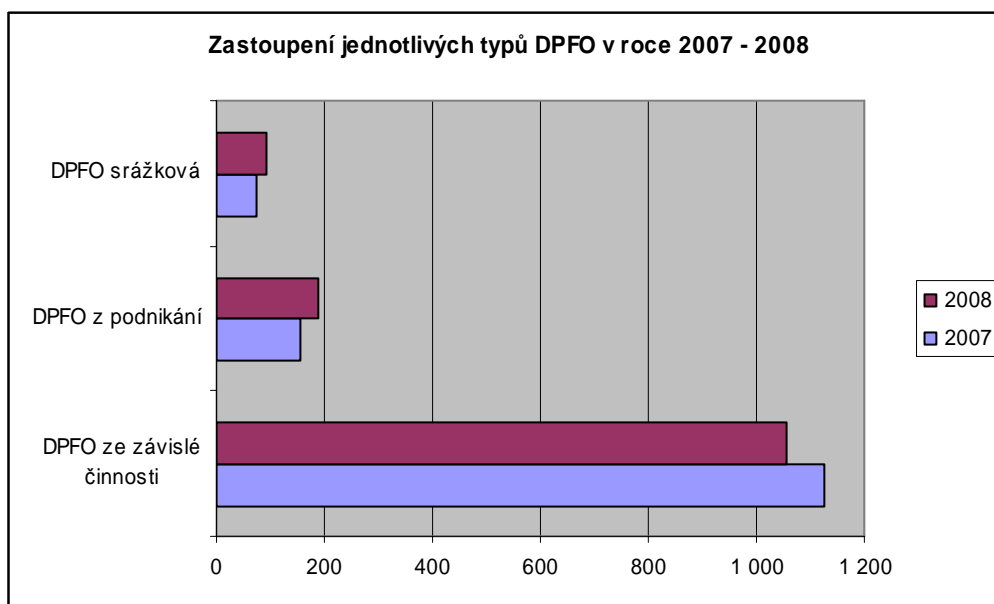
Vývoj sdílených daňových příjmů v obci Kolšov je dále uveden v grafické podobě a také zastoupení jednotlivých typů DPFO na dani celkové v rámci sledovaných let je zpracováno graficky.

Graf 4.4 Vývoj sdílených daní v obci Kolšov v letech 2007 – 2008
(v tis. Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Kolšov FIN 2-12M

Graf 4.5 Zastoupení jednotlivých typů DPFO v obci Kolšov
v letech 2007 – 2008 (v tis. Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Kolšov FIN 2-12M

Mírný pokles DPFO ovlivněný vývojem DPFO ze závislé činnosti je odrazem reformy veřejných financí a koresponduje s celkovým hodnoceným vývojem v obcích ČR v kapitole 2.3.3. Ačkoliv vliv novely RUD v této obci není tak výrazný jako je tomu v obci Maletín,

přesto se zde projevil v roce 2008 nárůst daňových příjmů způsobený částečně vyšším koeficientem velikostní kategorie, vyšším podílem obcí na sdílených daních i vlivem nově uplatňovaných kritérií. Tento nárůst je evidentní u DPH, DPFO z podnikání a DPFO srážkové. Překvapivý je pokles DPPO, neboť i tato daň především díky nově uplatňovaným kritériům má v rámci obcí ČR rostoucí charakter. Důvodem by mohl být případný doplatek daně finančním úřadem počátkem následujícího roku. Z pohledu nově zavedených kritérií je obec Kolšov v porovnání počtu obyvatel víc než jedenkrát větší a z hlediska rozlohy téměř pětkrát menší než je tomu v případě obce Maletín. Uvedeným srovnáním je tedy opět patrný hlavně vliv rozlohy obce na nižší příjmy v oblasti sdílených daní.

Zjištěné rozdíly v daňových příjmech hodnoceného období jsou dále vyjádřeny v přepočtu na jednoho obyvatele. Počet obyvatel udávající podíl obce Kolšov na sdílených daních pro rok 2007 i 2008 byl shodný a to 742 osob.

**Tab. 4.6 Daně sdílené v obci Kolšov v přepočtu na obyvatele
v letech 2007 – 2008 (v Kč)**

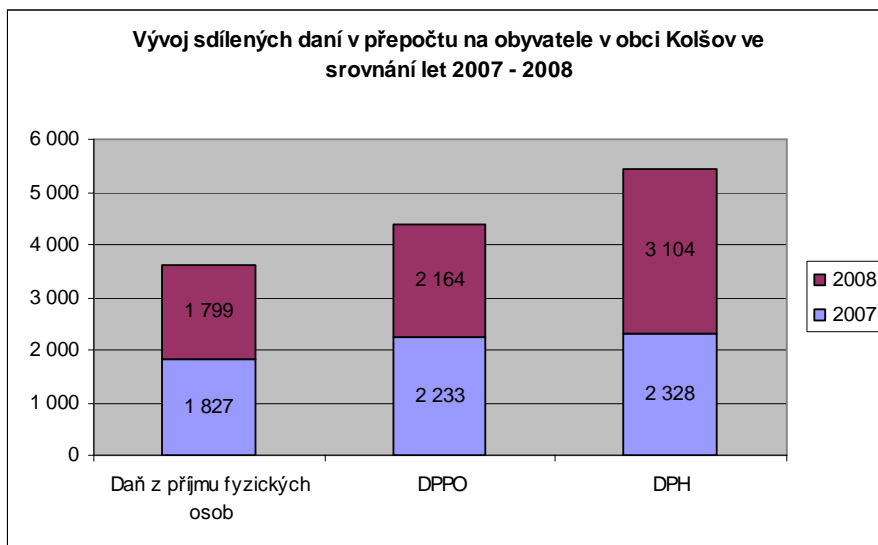
	2007	2008	Změna 08/07 (v Kč)
DPFO ze závislé činnosti	1 516	1 421	-95
DPFO z podnikání	210	253	43
DPFO srážková	101	125	24
Daň z příjmu fyzických osob	1 827	1 799	-28
DPPO	2 233	2 164	-69
DPH	2 328	3 104	776
Daně sdílené	6 388	7 067	679

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Kolšov FIN 2-12M

Na základě zjištěných hodnot v tabulce 4.6 dochází ke zvýšení sdílených daní v roce 2008 o 679,- Kč na obyvatele. Na této částce má hlavní podíl DPH, která se zvýšila v roce 2008 o 776,- Kč, tuto hodnotu snižuje částečně DPPO o 69,- Kč na obyvatele a částečně DPFO o 28,- Kč na obyvatele. Na snížení celkové hodnoty u DPFO se podílí DPFO ze závislé činnosti a to poklesem o 95,- Kč na obyvatele. Naopak DPFO z podnikání a DPFO srážková má v případě obce Kolšov mírně rostoucí charakter.

Vývoj sdílených daní v přepočtu na obyvatele dokresluje graf 4.6.

Graf 4.6 Vývoj sdílených daní v obci Kolšov v přepočtu na obyvatele v letech 2007 – 2008 (v Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Kolšov FIN 2-12M

Následující tabulka 4.7 uvádí údaje o výši a vývoji svěřených daní v hodnoceném období let 2007 a 2008 v obci Kolšov.

Tab. 4.7 Daně svěřené v obci Kolšov v letech 2007 – 2008 (v tis. Kč)

	2007	2008	Tempo růstu 08/07 (v %)
DPPO za obec	0	0	0
Daň z nemovitostí	134	135	100,7
Daně svěřené	134	135	100,7

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Kolšov FIN 2-12M

Obec Kolšov nevykázala ani v jednom z hodnocených let daňovou povinnost a tudíž svěřené daně v obci zastupuje pouze daň z nemovitosti. Její nárůst je opravdu zanedbatelný. Zvýšení o necelé jedno procento představuje nárůst daně z nemovitosti v roce 2008 o 1 tis. Kč. Vzhledem ke skutečnosti, že obec Kolšov uplatňovala do konce roku 2007 koeficient pro výpočet daně za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a bytů o velikosti „1“, nepřinesla novela zákona o dani z nemovitostí ve výši uvedeného koeficientu žádné změny. Hodnota uplatňovaného koeficientu zůstává i v roce následujícím stejná.

Jak se projeví toto nepatrné zvýšení v přepočtu na obyvatele dokládá níže uvedená tabulka 4.8.

Tab. 4.8 Daně svěřené v obci Kolšov v přepočtu na obyvatele v letech 2007 – 2008 (v Kč)

	2007	2008	Nárůst 08/07 (v Kč)
Daň z nemovitostí	181	182	1
Daně svěřené	181	182	1

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Kolšov FIN 2-12M

Celkové zvýšení daně z nemovitosti v rámci obce o 1 tis. Kč se projevilo v přepočtu na obyvatele zvýšenou hodnotou o 1,- Kč. Možnost vydat obecně závaznou vyhlášku zvyšující koeficient pro výpočet daně z nemovitosti pro další období obec Kolšov nevyužila.

4.5 Srovnání daňových příjmů hodnocených obcí v letech 2007 – 2008

Novela RUD platná od 1.1.2008 neovlivnila výši sdílených daňových příjmů u hodnocených obcí rovnoměrně. Změny ve výši daňových příjmů na jednoho obyvatele u uvedených obcí dokládají zjištěné hodnoty v tabulce 4.9.

Tab. 4.9 Změny ve sdílených daních obce Jedlí, Maletín a Kolšov v přepočtu na obyvatele po novele RUD (v Kč)

	Jedlí	Maletín	Kolšov
DPFO ze závislé činnosti	-39	352	-99
DPFO z podnikání	-89	574	43
DPFO srážková	30	59	24
Daň z příjmu fyzických osob	-97	985	-33
DPPO	428	904	-74
DPH	506	1 245	767
Daně sdílené	837	3 134	660

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí, Maletín a Kolšov
FIN 2-12M

Změny v RUD zajistily obci Maletín nejvíce příjmů v rámci sdílených daní z hodnocených obcí. Částka 3 134,- Kč na obyvatele představuje hodnotu téměř pětkrát větší než je hodnota sdílených daňových příjmů v obci Kolšov a téměř čtyřikrát větší než je hodnota sdílených daní v obci Jedlí. Z pohledu jednotlivých daní dochází ve všech obcích vlivem novely RUD ke zvýšení DPH, která se na celkovém zvýšení podílí hodnotou nejvyšší. DPPO zaznamenala poměrně vysoký nárůst v obci Jedlí a Maletín. Ve srovnání těchto dvou obcí je změna hodnoty u DPPO v Maletíně v přepočtu na obyvatele cca dvakrát vyšší. V obci Kolšov je vývoj opačný, zjištěný pokles uvedené daně představuje hodnotu menší o 74,- Kč na obyvatele než v roce předcházejícím. Celková DPFO se zvyšuje pouze v obci Maletín a to

o částku 985,- Kč. Ostatní dvě obce zaznamenaly vlivem reformy veřejných financí u této daně pokles na kterém se podílí u obou obcí DPFO ze závislé činnosti a v případě obce Jedlí i DPFO z podnikání. Jako jediná roste u všech hodnocených obcí DPFO srážková. Podíl této daně na celkové výši DPFO ovšem není nijak výrazný.

Stejné podmínky pro rozdělení daní ze státního rozpočtu v případě hodnocených obcí jsou dány stejným velikostním koeficientem a také výší podílu na sdílených daních. Rozdíl ve výši daňových příjmů mezi obcemi může vycházet jednak z různého počtu podnikajících fyzických osob s trvalým bydlištěm na území obce, jednak z rozdílného počtu pracovních míst na území obce. Vzhledem k tomu, že od 1.1.2008 působí na výši sdílených daní nově uplatňovaná kritéria, je předmětem srovnání především skutečný počet obyvatel a celková výměra obcí.

S počtem obyvatel 370 je Maletín z hodnocených obcí nejmenší, z pohledu rozlohy ovšem téměř dvakrát větší než Jedlí a cca pětkrát větší než Kolšov. Kolšov je s počtem obyvatel 744 obcí největší, naproti tomu rozlohou nejmenší a ve srovnání s obcí Jedlí víc než dvakrát menší. Z provedeného srovnání v tabulce 4.9 vyplývá, že obec Maletín jako obec s nejmenším počtem obyvatel a největší rozlohou je obcí s největším nárůstem sdílených daní v rámci hodnocených obcí v roce 2008. Ačkoliv výši daňových příjmů nepochybně ovlivňuje počet vytvářených pracovních míst na území obcí i počet podnikajících fyzických osob s trvalým pobytem na území dané obce, v krátkodobém srovnání dvou let nedochází k výrazným změnám.

Podíl výměry dané obce na celkové výměře republiky tedy značně ovlivňuje výši sdílených daňových příjmů obcí. V porovnání s uplatňovaným kritériem prostého počtu obyvatel je vliv rozlohy podstatně silnější.

Pravomoc obcí zvýšit jejich daňové příjmy je poměrně malá. V rámci svých možností obce mohou podpořit zvýšení počtu pracovních míst např. vybudováním nových provozoven na svém území či využít dlouhodobě nevyužívané objekty často v bývalých areálech zemědělské výroby. Oživení ekonomiky by do budoucna mohlo znamenat i příliv nového obyvatelstva a celkový růst obce.

Další možností ovlivnit výši daňových příjmů je zvýšení místního koeficientu pro výpočet daně z nemovitosti a zajistit si touto formou stabilní daňový výnos plynoucí plně do rozpočtu obce. Jak bylo uvedeno v části 4.2, této možnosti využila obec Maletín vydáním obecně závazné vyhlášky stanovující koeficient o hodnotě 2. Ačkoliv výše daně z nemovitostí nepředstavuje vysoký podíl na daňových příjmech, je i toto možnost jak pozitivně ovlivnit příjmovou stránku rozpočtu obce a následně její hospodaření.

5 ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývá daňovými příjmy obcí plynoucími do jejich rozpočtů na základě pravidel stanovených zákonem o rozpočtovém určení daní. Novela zákona o RUD měla odstranit velké rozdíly v koeficientech velikostních kategorií nejmenších a největších obcí i skokové přechody mezi jednotlivými velikostními kategoriemi. V souvislosti s očekávaným poklesem daňového výnosu obcí vlivem zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů měla přispět ke zvýšení daňových výnosů jednak větším podílem na sdílených daních, jednak doplněním nových kritérií prostého počtu obyvatel a celkové výměry obce uplatňovaných v systému přerozdělení sdílených daní ze státního rozpočtu.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jak změna zákona o rozpočtovém určení daní ovlivnila výši sdílených daňových příjmů vybraných obcí a zhodnotit vliv nově uplatňovaných kritérií. Z celkového pohledu sdílené daňové příjmy obcí ČR v roce 2008 vzrostly o téměř 11 %, kdy pouze DPFO vlivem reformy veřejných financí mírně klesá o necelé 1 %, DPPO vykazuje nárůst cca 21 % a DPH vzrostla o cca 13 %. Také v případě jednotlivých hodnocených obcí sdílené daňové příjmy vzrostly. V obci Jedlí byl zjištěn nárůst o 13,9 %, v obci Kolšov vzrostly daňové příjmy o 10,6 % a obec Maletín vykazuje nárůst nejvyšší a to o celých 53,7 %.

Počtem obyvatel nejmenší obec Maletín a naopak z hlediska rozlohy největší vykazuje tedy nejvyšší nárůst sdílených daní z hodnocených obcí. Zjištěná částka 3 134,-Kč v přepočtu na obyvatele je téměř pětikrát větší než je zjištěná hodnota sdílených daňových příjmů v obci Kolšov a téměř čtyřikrát větší než je hodnota sdílených daní v obci Jedlí. Rozdíl ve sdílených daních mezi obcemi Jedlí a Kolšov již tak výrazný není, ale přesto i zde se na vyšší hodnotě sdílených daní podílí více než dvakrát větší rozloha obce.

Z výše uvedeného srovnání nově uplatňovaných kritérií jednoznačně vyplývá podstatně silnější vliv celkové rozlohy obce na výši sdílených daňových příjmů.

Novela zákona o RUD tedy ovlivnila výši sdílených daňových příjmů v rozpočtech obcí a její dopad na hospodaření se v kladném slova smyslu projeví především u obcí velkých svojí rozlohou. Daňové příjmy jsou nejvýznamnější skupinou běžných příjmů rozpočtů obcí a jejich růst může do budoucna ovlivnit realizaci mnohých dosud neuskutečněných záměrů obcí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy:

- [1] BONĚK, V., et al. *Lexikon, Daňové pojmy*. 1. vyd. Ostrava : Sagit, 2001. 561 s. ISBN 80-7208-265-5.
- [2] KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (Obecní zřízení)*. Praha : Linde, 2005. 447 s. ISBN 80-7201-525-7.
- [3] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha : MANAGEMENT PRESS, 2004. 376 s. ISBN 80-726-086-4.
- [4] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha : ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [5] PILÁTOVÁ, J., et al. *Daňová evidence*. 4. vyd. Olomouc : ANAG, 2008. 292 s. ISBN 978-80-7263-479-8.
- [6] PILÁTOVÁ, J., et al. *Daňová evidence*. 4. vyd. Olomouc : ANAG, 2008. 292 s. ISBN 978-80-7263-479-8.

Periodika:

- [7] *Veřejná správa*. MV ČR. roč. XIX, č. 1/2008- . Praha : REPROPRINT STUDIO, 2008- . ISSN 1213-6581.
- [8] *OBEC&finance*. 2008- , roč. XIII, č. 4/2008- . Praha : TRIADA, 2008- . ISSN 1211-4189.

Legislativa:

- [9] Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.
- [10] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické zdroje:

- [14] *Český statistický úřad - OLOMOUC* [online]. c2009 [cit. 2009-03-17]. Dostupný z WWW:
<[http://www.olomouc.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/2D42C8037AA0D3A4C1256F100021071F/\\$File/7100_stav.xls](http://www.olomouc.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/2D42C8037AA0D3A4C1256F100021071F/$File/7100_stav.xls)>.
- [15] *Ministerstvo financí ČR* [online]. c2005-2009 [cit. 2009-03-11]. Dostupný z WWW:
<<http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/charakteristika.pl?ico=302716>>.
- [16] *Ministerstvo financí ČR* [online]. c2005-2009 [cit. 2009-03-11]. Dostupný z WWW:
<<http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/charakteristika.pl?ico=302988>>.
- [17] *Ministerstvo financí ČR* [online]. c2005-2009 [cit. 2009-03-11]. Dostupný z WWW:
<<http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariususc/charakteristika.pl?ico=302791>>.
- [18] *Jedlí - oficiální stránky obce* [online]. 1996-2007 [cit. 2009-02-15]. Dostupný z WWW:
<<http://jedli.zabrezsko.cz/>>.
- [19] *Maletín - oficiální web obce* [online]. 1996-2007 [cit. 2009-03-11]. Dostupný z WWW:
<<http://www.maletin.cz/>>.
- [20] *Kolšov - oficiální internetové stránky* [online]. 1996-2007 [cit. 2009-03-11]. Dostupný z WWW: <<http://kolsov.zabrezsko.cz/>>.

Ostatní:

- [21] *Bilance příjmů a výdajů obcí – sumář za republiku z období let 2004 – 2008.*
- [22] *Rozpočty obce Jedlí z let 2004 – 2008.*
- [23] *Územní plán obce Jedlí.*
- [24] *Územní plán obce Kolšov.*
- [25] *Územní plán obce Maletín.*
- [26] *Závěrečné účty obce Jedlí z let 2004 – 2007.*

SEZNAM ZKRATEK

ARIS	Automatizovaný rozpočtový informační systém
ČR	Česká republika
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
EU	Evropská unie
POV	Program obnovy venkova
RO	Rada obce
RUD	Rozpočtové určení daní
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
TJ	Tělovýchovná jednota
ÚSC	Územně samosprávné celky
ZO	Zastupitelstvo obce

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé bakalářské práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněná v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku dne 7. května 2009

.....
Ivana Štiková

Adresa trvalého pobytu studenta:

789 01 Jedlí 241

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Koeficienty velikostních kategorií obcí v ČR.

Příloha č. 2: Vývoj příjmů obce Jedlí v letech 2004 – 2008.

Příloha č. 3: Obecně závazná vyhláška č. 1/2008 o stanovení místního koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí.